



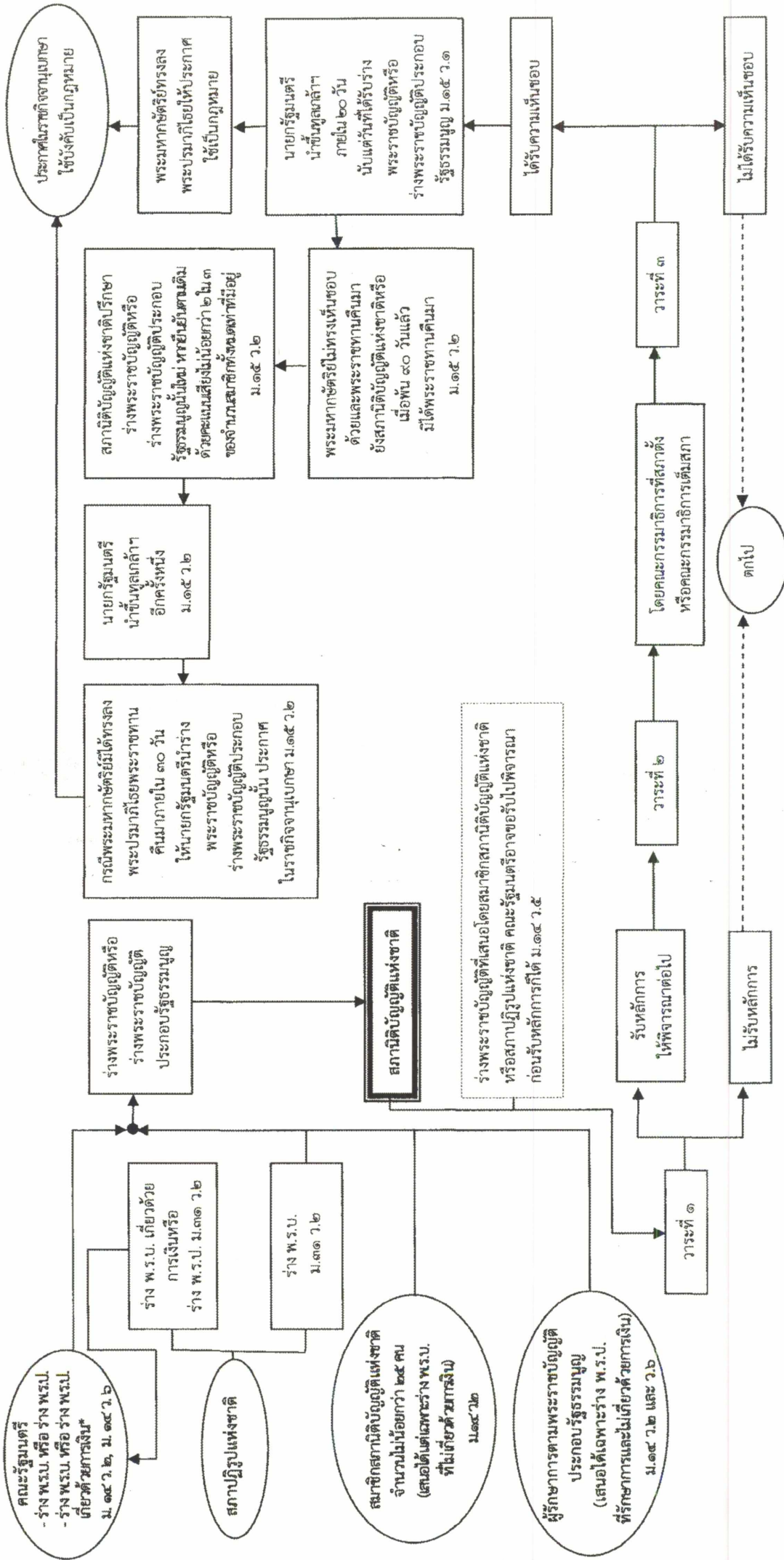
# รายงาน ของ

คณะกรรมการการวิสามัญ  
พิจารณาร่างพระราชบัญญัติแผนและขั้นตอน  
การดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. ....

**สภานิติบัญญัติแห่งชาติ**

สำนักกรรมการ  
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา  
ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการ  
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

กระบวนการตราพระราชบัญญัติหรือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗



\*หมายเหตุ: ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับราชการเงิน หมายรวมถึง ร่างพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการตั้งขึ้น ยกเลิก ลด เปลี่ยนแปลง แก้ไข ผ่อนหรือ  
วางระเบียบการบังคับอันเกี่ยวกับภาษีหรืออากร การจัดสรร รับ รักษา หรือจ่ายเงินแผ่นดิน หรือการโอนงบประมาณรายจ่ายของแผ่นดิน การกู้เงิน  
การค้ำประกัน หรือการใช้เงินกู้ หรือการดำเนินการที่ผูกพันทรัพย์สินของรัฐ หรือเงินตรา (ม. ๑๔๔ ๖.๓)

จัดทำโดย : กลุ่มงานพัฒนากฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา



รายงาน

ของ

คณะกรรมการธิการวิสามัญ

พิจารณาร่างพระราชบัญญัติแผนและขั้นตอน

การดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. ....

สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สำนักกรรมการ ๒

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการ

สภานิติบัญญัติแห่งชาติ



(สำเนา)

## บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติแผนและขั้นตอน

การดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. .... สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ที่ สว (สนช)(กมธ ๒) ๐๐๑๐/ (ร ๑๘ )

วันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๐

เรื่อง รายงานการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. ....

กราบเรียน ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ตามที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๒๖/๒๕๖๐ วันพฤหัสบดีที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๖๐ ได้ลงมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. .... (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ) ไว้พิจารณา และตั้งกรรมาธิการวิสามัญชั้นคณะหนึ่งเพื่อพิจารณา ซึ่งกรรมาธิการวิสามัญคณะนี้ ประกอบด้วย

๑. นายกอบศักดิ์ ภูตระกูล
๒. นายกิตติศักดิ์ รัตนวราหะ
๓. พลเรือเอก ไกรสร จันทรสุวานิชย์
๔. นายเจริญศักดิ์ ศาลากิจ
๕. ผู้ช่วยศาสตราจารย์เฉลิมชัย บุญยะลีพรรณ
๖. นายชลิต แก้วจินดา
๗. พลเอก ชาทอุดม ติตถะสิริ
๘. พลเรือเอก ชุมนุช อัจวงษ์
๙. พลเอก ชูศักดิ์ เมฆสุวรรณ
๑๐. พลอากาศเอก ธงชัย แฉล้มเขตร
๑๑. ศาสตราจารย์นิสตาร์ก เวชยานนท์
๑๒. นายปรเมธี วิมลศิริ
๑๓. พันตำรวจโท พงษ์ชัย วราชาติ
๑๔. พลตำรวจเอก พงศพัศ พงษ์เจริญ
๑๕. นายพจน์ อร่ามวัฒนานนท์
๑๖. นางพิไลพรรณ สมบัติศิริ
๑๗. นายภาณุ อุทัยรัตน์
๑๘. พลเรือเอก ยุทธนา พิภพผลาม

๑๙. นายวิทยา ผิวผ่อง
๒๐. พลเอก วิชาศ อรุณศรี
๒๑. ผู้ช่วยศาสตราจารย์วุฒิศักดิ์ ลากเจริญทรัพย์
๒๒. พลเรือเอก ศักดิ์สิทธิ์ เชิดบุญเมือง
๒๓. นายสมพล เกียรติไพบูลย์
๒๔. นายสุวิทย์ เมษินทรีย์
๒๕. นางสาวณี สุวรรณชีพ
๒๖. นายอรรถสิทธิ์ กันมล

บัดนี้ คณะกรรมการวิสามัญได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวเสร็จแล้ว จึงกราบเรียนมาเพื่อให้โปรดนำเสนอต่อที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาต่อไป

(ลงชื่อ) สุวิทย์ เมษินทรีย์  
(นายสุวิทย์ เมษินทรีย์)  
ประธานคณะกรรมการวิสามัญ  
พิจารณาร่างพระราชบัญญัติแผนและขั้นตอน  
การดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. ....  
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สำเนาถูกต้อง

(นายดิเรก จันทรอินทร์)

ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการวิสามัญ  
พิจารณาร่างพระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. ....

สำนักกรรมการ ๒

ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการวิสามัญ

โทรศัพท์ ๐ ๒๘๓๑ ๙๑๙๖-๗

โทรสาร ๐ ๒๘๓๑ ๙๑๙๗

สถาพร	พิมพ์
จำเป็น/สถาพร	ทาน ๑
ธีรยุทธ์/สุริยา	ทาน ๒

**รายงานของคณะกรรมการการวิสามัญ**  
**พิจารณาร่างพระราชบัญญัติแผนและขั้นตอน**  
**การดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. ....**  
**สภานิติบัญญัติแห่งชาติ**

ตามที่ที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๒๖/๒๕๖๐ วันพฤหัสบดีที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๖๐ ได้ลงมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. .... (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ) ไว้พิจารณา และตั้งกรรมาธิการวิสามัญขึ้นคณะหนึ่งเพื่อพิจารณา กำหนดการแปรญัตติภายใน ๗ วัน โดยมีกำหนดเวลาปฏิบัติงานภายใน ๔๕ วัน ต่อมาในคราวประชุม สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๓๒/๒๕๖๐ วันพฤหัสบดีที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๖๐ ได้ลงมติให้ขยายระยะเวลา ปฏิบัติงานออกไปอีก ๓๐ วัน นั้น

บัดนี้ คณะกรรมาธิการวิสามัญได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวเสร็จแล้ว ปรากฏผล ดังนี้

**๑. ที่ประชุมคณะกรรมการการวิสามัญได้มีมติเลือกตำแหน่งต่าง ๆ ดังนี้**

- |   |  |
|---|--|
| ๑.๑ นายสุวิทย์ เมษินทรีย์                       | เป็นประธานคณะกรรมการการวิสามัญ               |
| ๑.๒ พลเรือเอก ยุทธนา พิภพลงนาม                  | เป็นรองประธานคณะกรรมการการวิสามัญ คนที่หนึ่ง |
| ๑.๓ พลเรือเอก ชุมชุม อาจวงษ์                    | เป็นรองประธานคณะกรรมการการวิสามัญ คนที่สอง   |
| ๑.๔ พลเอก วิลาศ อรุณศรี                         | เป็นรองประธานคณะกรรมการการวิสามัญ คนที่สาม   |
| ๑.๕ ผู้ช่วยศาสตราจารย์วุฒิศักดิ์ ลาภเจริญทรัพย์ | เป็นรองประธานคณะกรรมการการวิสามัญ คนที่สี่   |
| ๑.๖ นายปรเมธี วิมลศิริ                          | เป็นเลขานุการคณะกรรมการการวิสามัญ            |
| ๑.๗ ศาสตราจารย์นิสดาร์ก เวชยานนท์               | เป็นรองเลขานุการคณะกรรมการการวิสามัญ         |
| ๑.๘ นายกอบศักดิ์ ภูตระกูล                       | เป็นโฆษกคณะกรรมการการวิสามัญ                 |
| ๑.๙ ผู้ช่วยศาสตราจารย์เฉลิมชัย บุญยะลีพรรณ      | เป็นโฆษกคณะกรรมการการวิสามัญ                 |
| ๑.๑๐ นายสมพล เกียรติไพบูลย์                     | เป็นกรรมาธิการวิสามัญและประธานที่ปรึกษา      |
| ๑.๑๑ นางพิไลพรรณ สมบัติศิริ                     | เป็นกรรมาธิการวิสามัญและที่ปรึกษา            |
| ๑.๑๒ พลเอก ชาดอุดม ติตถะสิริ                    | เป็นกรรมาธิการวิสามัญและที่ปรึกษา            |
| ๑.๑๓ พลอากาศเอก ธงชัย แฉล้มเขต                  | เป็นกรรมาธิการวิสามัญและที่ปรึกษา            |

**๒. ที่ปรึกษาคณะกรรมการการวิสามัญ**

- |                                   |                                    |
|-----------------------------------|------------------------------------|
| ๒.๑ นายกรรณภว์ ธนภรรคภวิน         | สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ       |
| ๒.๒ พันตำรวจตรี ยงยุทธ สาระสมบัติ | สมาชิกสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ |
| ๒.๓ พลเอก อภิชาติ เพ็ญกิตติ       | สมาชิกสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ |

๓. ที่ประชุมคณะกรรมการวิสามัญได้มีมติแต่งตั้ง นายดิเรก จันทรอินทร์ สำนัก  
กรรมการ ๒ ทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการวิสามัญตามข้อบังคับการประชุม สภานิติ  
บัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๗ ข้อ ๙๑ วรรคสาม

๔. ผู้ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มอบหมายให้มาชี้แจงแสดงความคิดเห็น ดังนี้  
สำนักนายกรัฐมนตรี

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

- |                             |                          |
|-----------------------------|--------------------------|
| ๑) นายภาคภูมิ รุจิขจรเดช    | นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ |
| ๒) นางสาวจรรยาพร พงศาตลิกุล | นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ |
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
- |                              |                                    |
|------------------------------|------------------------------------|
| ๑) นางนภัสชล ทองสมจิตร       | นักวิเคราะห์นโยบายและแผนเชี่ยวชาญ  |
| ๒) นางสาวสุพิชา จงพรประเสริฐ | นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ |

กระทรวงอุตสาหกรรม

กรมโรงงานอุตสาหกรรม

- นางสาวภัสราพร พลับเจริญสุข นักวิทยาศาสตร์ชำนาญการพิเศษ

๕. ร่างพระราชบัญญัตินี้ไม่มีกรรมการวิสามัญสงวนความเห็น

๖. ร่างพระราชบัญญัตินี้มีสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติเสนอคำแปรญัตติ จำนวน

๖ คน ดังนี้

- ๖.๑ นายโกศล เพ็ชรสุวรรณ
- ๖.๒ พลเอก ดนัย มีชูเวท
- ๖.๓ นายสมพร เทพสิทธา
- ๖.๔ นายกล้าณรงค์ จันทิก
- ๖.๕ พลเรือเอก พัลลภ ตมิกานนท์
- ๖.๖ พลเอก ศุภวุฒิ อุตมะ

๗. ผลการพิจารณา

๗.๑ ผลการดำเนินการตามมาตรา ๗๗ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญ

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๗๗ วรรคสอง ได้บัญญัติว่า “ก่อนการ  
ตรากฎหมายทุกระดับ รัฐพึงจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น  
จากกฎหมายอย่างรอบด้านและเป็นระบบ รวมทั้งเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์นั้น  
ต่อประชาชน และนำมาประกอบการพิจารณาในกระบวนการตรากฎหมายทุกชั้นตอน เมื่อกฎหมายมีผล  
ใช้บังคับแล้ว รัฐพึงจัดให้มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายทุกระดับทุกระยะเวลาที่กำหนด โดยรับฟัง  
ความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย เพื่อพัฒนากฎหมายทุกระดับให้สอดคล้องและเหมาะสมกับ  
บริบทต่างๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป” ซึ่งในกระบวนการตรากฎหมายฉบับนี้มีการดำเนินการครบถ้วนตาม  
มาตรา ๗๗ แล้ว โดยในส่วนของคณะรัฐมนตรีได้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง วิเคราะห์

ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายอย่างรอบด้านและเป็นระบบ รวมทั้งเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์นั้นต่อประชาชนเป็นการทั่วไปและนำมาประกอบการพิจารณาอย่างกว้าง สำหรับใน ส่วนของสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้นำผลการดำเนินการข้างต้นของคณะรัฐมนตรีมาประกอบการพิจารณา ร่างพระราชบัญญัตินี้ รวมทั้งได้เปิดรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนเพิ่มเติมเพื่อนำมาประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการวิสามัญด้วย

### ๗.๑.๑ ผลการดำเนินการในชั้นการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี

#### มีรายละเอียด ดังนี้

๑) ในชั้นการจัดทำร่างพระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. .... สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้นำข้อมูลและผลการรับฟังความคิดเห็น ดังต่อไปนี้ มาใช้ประกอบการพิจารณา

๑.๑) สรุปผลการสัมมนา เรื่อง ยุทธศาสตร์ชาติกับการปฏิรูปการบริหารราชการแผ่นดิน ที่จัดโดยคณะกรรมการปฏิรูปการบริหารราชการแผ่นดิน สภาปฏิรูปแห่งชาติ

๑.๒) รายงานของคณะกรรมการศึกษาและจัดทำร่างกฎหมายว่าด้วยแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ เรื่อง “การกำหนดประเด็นเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ” มาใช้ประกอบการพิจารณา

๒) สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้มีหนังสือขอให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องให้ความเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. .... เพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีในชั้นให้ความเห็นชอบหลักการของร่างฯ โดยคณะรัฐมนตรี และหน่วยงานของรัฐได้มีความเห็นและข้อสังเกต ดังต่อไปนี้

๒.๑) กระทรวงการคลัง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงอุตสาหกรรม สำนักงานสภาพัฒนาการและครุภัณฑ์ ฝ่ายกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม คณะรักษาความสงบแห่งชาติ สำนักงานอัยการสูงสุด และสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เห็นชอบหลักการของร่างฯ โดยไม่มีความเห็นหรือข้อสังเกตเพิ่มเติม

๒.๒) คณะรัฐมนตรี มีข้อสังเกต ดังนี้

(๑) การกำหนดคุณสมบัติของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติและกรรมการปฏิรูปในคณะกรรมการปฏิรูปประเทศแต่ละด้าน สมควรกำหนดให้มีอายุไม่เกินเจ็ดสิบห้าปีบริบูรณ์

(๒) องค์ประกอบของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติหรือคณะกรรมการปฏิรูปประเทศแต่ละด้าน ควรเพิ่มเติมให้มีกรรมการโดยตำแหน่งซึ่งมาจากข้าราชการที่มาจากหน่วยงานด้านความมั่นคงในคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ และให้มีข้าราชการหรือบุคลากรภาครัฐเข้ามามีส่วนร่วมเป็นกรรมการในคณะกรรมการปฏิรูปประเทศแต่ละด้าน เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องในการดำเนินการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติหรือแผนปฏิรูปประเทศด้วย ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเหมาะสมยิ่งขึ้น

(๓) การกำหนดองค์ประกอบของแผนการปฏิรูปประเทศควรพิจารณาให้สามารถปฏิบัติได้และเกิดผลในทางปฏิบัติได้อย่างแท้จริง

(๔) คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติและคณะกรรมการปฏิรูปประเทศ แต่ละด้านต้องมีการดำเนินการที่มีความเชื่อมโยงกันและมีความครอบคลุมและชัดเจนเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ชาติหรือแผนปฏิรูปประเทศที่ได้ดำเนินการมาก่อนกฎหมายทั้งสองฉบับมีผลใช้บังคับ รวมทั้งควรนำความเห็นหรือ



ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เช่น คณะกรรมการเตรียมการยุทธศาสตร์ชาติ มาพิจารณาด้วย เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องและเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม

(๕) เมื่อมีการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติไปแล้วระยะหนึ่ง ควรมีการประเมินผลการดำเนินการควบคู่กับการพิจารณาปัจจัยแวดล้อมที่อาจเปลี่ยนแปลงไปเป็นระยะๆ เพื่อนำยุทธศาสตร์ชาติมาพิจารณาทบทวนให้มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

๒.๓) สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี มีความเห็นเพิ่มเติมว่า ในการจัดหน่วยงานของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติตามร่างพระราชบัญญัติทั้ง ๒ ฉบับ ควรมีการจัดให้สอดคล้องรับกับการดำเนินงานของคณะกรรมการบริหารราชการแผ่นดินตามกรอบการปฏิรูปประเทศ ยุทธศาสตร์ชาติ และการสร้างความสามัคคีปรองดอง (ป.ย.ป.) ที่จัดตั้งขึ้นตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๓/๒๕๖๐ โดยควรให้ครอบคลุมทั้ง ๕ ส่วน ดังนี้

- (๑) การบริหารงานเชิงยุทธศาสตร์
- (๒) การจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี
- (๓) การขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
- (๔) การดำเนินการเรื่องความสามัคคีปรองดอง
- (๕) การกำกับดูแลด้านงบประมาณอย่างบูรณาการ

๒.๔) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ มีความเห็นเพิ่มเติม ดังนี้

(๑) ควรสร้างความเข้าใจให้กับหน่วยงานของรัฐและสาธารณชนเกี่ยวกับลักษณะของยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศให้ชัดเจนเพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อนและนำไปแปลงสู่การปฏิบัติได้ รวมถึงนำเสนอความเชื่อมโยงระหว่างยุทธศาสตร์ชาติ แผนปฏิรูป แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ นโยบายรัฐบาล รวมถึงกรอบการจัดสรรงบประมาณประจำปี แผนปฏิบัติราชการ และแผนปฏิบัติราชการประจำปีของกระทรวงและกรม และแผนพัฒนาจังหวัด กลุ่มจังหวัด แผนอำเภอ แผนท้องถิ่น ชุมชน

(๒) ควรเร่งพัฒนาระบบการติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติและแผนปฏิรูปในรูปแบบของการติดตามประเมินผลการบรรลุเป้าหมายการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์สำคัญของประเทศ สามารถติดตามประเมินผลการดำเนินงานที่เชื่อมโยงกับแผนในระดับอื่นๆ ได้ เพื่อสะท้อนผลการดำเนินงานที่แสดงถึงผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบของการดำเนินงานมุ่งประเมินผลเชิงบูรณาการในทุกมิติ ตั้งแต่ประเด็นการพัฒนา (Agenda) ภารกิจ (Function) และพื้นที่ (Area) และเป็นการติดตามประเมินผลยุทธศาสตร์ตั้งแต่ก่อน-ระหว่าง-หลังการดำเนินงาน เพื่อนำไปสู่การรายงานผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติและแผนปฏิรูปได้ตามที่ร่างพระราชบัญญัติทั้ง ๒ ฉบับ กำหนด นำไปใช้ในการปรับปรุงการดำเนินงานในระยะต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(๓) ควรเตรียมความพร้อมในการจัดกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนจากภาคส่วนต่าง ๆ ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด ทั้งในขั้นตอนการรับฟังความคิดเห็นในการจัดทำร่างพระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. .... และร่างพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. .... และในขั้นตอนของการรับฟังความคิดเห็นในการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูป โดยจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนด้วย

วิธีการที่ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้สะดวกและทั่วถึง และต้องแสดงข้อมูลที่เพียงพอแก่การที่ประชาชนจะเข้าใจและสามารถแสดงความคิดเห็นได้ด้วย

(๔) ควรให้ สศช. แก่ไขพระราชบัญญัติพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๒๑ ให้สอดคล้องกับภารกิจงานด้านการปฏิรูปประเทศและยุทธศาสตร์ชาติตามที่ได้รับมอบหมาย โดยปรับบทบาทให้เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่หลักในการวางแผนที่สามารถชี้นำการพัฒนาได้ในทุกระดับ เป็นหน่วยงานขับเคลื่อนการพัฒนาระดับประเทศที่เชื่อมโยงภาค เมือง และชุมชนประสานบูรณาการระหว่างหน่วยงานราชการ และสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนปฏิรูปประเทศให้แก่ประชาชน มีประสิทธิภาพสูงในการติดตามและประเมินผลตั้งแตระดับการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ไปจนถึงระดับปฏิบัติและระดับพื้นที่ และสามารถประสานให้หน่วยงานรัฐปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานเพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายและแนวทางของแผนการปฏิรูปและยุทธศาสตร์ชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒.๕) สำนักงบประมาณ มีความเห็นเพิ่มเติมว่า สมควรให้มีการแก้ไขร่างพระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. .... มาตรา ๗ (๔) จาก “วงเงินงบประมาณ” เป็น “วงเงินงบประมาณครอบคลุมทุกแหล่งเงิน” เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรา ๓ ของร่างพระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. .... ที่บัญญัติ “หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า หน่วยงานที่เป็นของรัฐ ไม่ว่าจะเป็นส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน หรือในรูปแบบอื่นใด ...”

๒.๖) สำนักงานศาลยุติธรรม มีข้อสังเกตว่า ในการกำหนดสภาพบังคับของแผนการปฏิรูปประเทศและสภาพบังคับของยุทธศาสตร์ชาติ ที่กำหนดให้องค์กรฝ่ายตุลาการมีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการปฏิรูปประเทศและให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ โดยองค์กรฝ่ายตุลาการไม่ได้มีส่วนร่วมในการพิจารณาแผนการปฏิรูปประเทศและยุทธศาสตร์ชาติดังกล่าว อันอาจทำให้แผนการปฏิรูปประเทศและยุทธศาสตร์ชาติส่งผลกระทบต่อความเป็นอิสระในองค์กรฝ่ายตุลาการ ทั้งในส่วนของพิจารณาพิพากษาคดีและการบริหารจัดการภายในองค์กร ดังนั้น ควรกำหนดให้องค์กรฝ่ายตุลาการมีส่วนร่วมในการพิจารณาแผนการปฏิรูปประเทศและยุทธศาสตร์ชาติ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับองค์กรฝ่ายตุลาการ ดังนี้

แนวทางที่ ๑ ให้องค์กรฝ่ายตุลาการร่วมกันจัดทำยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศในส่วนที่เกี่ยวข้องกับองค์กรฝ่ายตุลาการ นำเสนอคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติและคณะกรรมการปฏิรูปประเทศ เพื่อพิจารณารวมเป็นส่วนหนึ่งของยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศต่อไป

แนวทางที่ ๒ ให้คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติและคณะกรรมการปฏิรูปประเทศนำยุทธศาสตร์ ข้อเสนอแนะ แนวทางหรือแผนการปฏิรูปประเทศในส่วนขององค์กรฝ่ายตุลาการ ซึ่งได้รับข้อมูลจากองค์กรฝ่ายตุลาการแต่ละศาลเป็นหลัก ในการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศในส่วนที่เกี่ยวข้องกับองค์กรฝ่ายตุลาการต่อไป

๒.๗) กระทรวงมหาดไทย มีข้อสังเกตส่งมาภายหลังจากที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติว่า ร่างพระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. .... ควรกำหนดให้องค์ประกอบของคณะกรรมการปฏิรูปประเทศมีข้าราชการเป็นกรรมการโดยตำแหน่งหรือ

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ โดยมีจำนวนตามความเหมาะสมและความเกี่ยวข้องกับการปฏิรูปในแต่ละด้าน เพื่อให้การปฏิรูปประเทศเกิดการบูรณาการจากทุกภาคส่วนอย่างแท้จริง

๒.๘) กระทรวงยุติธรรม มีข้อสังเกตส่งมาภายหลังจากที่ คณะรัฐมนตรีได้มีมติดังนี้

(๑) มาตรา ๑๔ ของร่างพระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการ ดำเนินการปฏิรูปประเทศ กำหนดองค์ประกอบของกรรมการปฏิรูปซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้แทน องค์กรภาคเอกชนหรือภาคประชาสังคมที่มีความเชี่ยวชาญ หรือมีประสบการณ์ ซึ่งเมื่อพิจารณาโครงสร้าง การดำเนินงานและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการแล้วจะเห็นว่า คณะกรรมการมีความสำคัญในการจัดทำ แผนการปฏิรูปประเทศในด้านต่าง ๆ อย่างมาก แต่อย่างไรก็ดี ร่างพระราชบัญญัตินี้มิได้บัญญัติถึง กระบวนการสรรหา การได้มาของบุคคลที่จะได้รับการแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการ ดังนั้น เพื่อเป็นการ ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนของสังคมได้เข้าใกล้โอกาสการมีอยู่ของคณะกรรมการและมีส่วนร่วมหรือโอกาสใน การร่วมกันปฏิรูปประเทศจึงเห็นควรที่จะได้กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการได้มาซึ่ง คณะกรรมการปฏิรูปประเทศ ทั้งในส่วนคุณสมบัติ หลักการสรรหา หรือกระบวนการได้มาของกรรมการ ไว้ในร่างพระราชบัญญัตินี้หรือกำหนดขึ้นในกฎหมายลำดับรอง

(๒) มาตรา ๒๕ และมาตรา ๒๖ ของร่างพระราชบัญญัติการ จัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. .... กำหนดมาตรการในกรณีมีการดำเนินการที่ไม่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ ชาติหรือแผนแม่บท แบ่งออกเป็นสองกรณี ได้แก่ กรณีที่หนึ่ง สภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภาพิจารณา รายงานสรุปผลการดำเนินงานประจำปีแล้วเห็นว่า หน่วยงานของรัฐไม่ได้ดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติหรือ แผนแม่บท ให้สถานนั้นมีมติส่งเรื่องให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. หากคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติเห็นว่าข้อ กล่าวหาที่มีมูล ให้ผู้บังคับบัญชาของผู้กล่าวหาสั่งให้ผู้นั้นพักราชการหรือพักงาน หรือสั่งให้ออกจาก ราชการ หรือออกจากงานไว้ก่อน หรือสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง และกรณีที่สอง เมื่อปรากฏต่อคณะกรรมการ จัดทำยุทธศาสตร์ชาติว่า หน่วยงานของรัฐไม่ดำเนินการให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติหรือแผนแม่บท ให้ แจ้งต่อหน่วยงานนั้นทราบถึงความไม่สอดคล้องและข้อเสนอในการแก้ไขปรับปรุง หากหน่วยงานไม่แก้ไข ปรับปรุงหรือไม่แจ้งผลการดำเนินการให้คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติรายงานต่อคณะกรรมการ ยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาสั่งการ หรือแจ้งให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐพิจารณา ดำเนินการตามอำนาจและหน้าที่ต่อไป หากหน่วยงานของรัฐนั้นไม่ดำเนินการ ให้ถือว่าเป็นการจงใจ ปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติของกฎหมาย และให้คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติแจ้งต่อ คณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อดำเนินการต่อไป ซึ่งเงื่อนไขในการส่งเรื่องไปยังคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทั้งสอง กรณีดังกล่าวนี้ ยังไม่มีกลไกเพียงพอและเหมาะสมในการตรวจสอบกลั่นกรองการดำเนินการของหัวหน้า หน่วยงานของรัฐว่าเป็นการจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติของกฎหมายหรือไม่ อย่างไร

ประกอบกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ กำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจหน้าที่ไต่สวน และวินิจฉัยกรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำความผิดฐานร่ำรวยผิดปกติ กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือความผิดต่อตำแหน่งในการยุติธรรม หรือความผิดที่ เกี่ยวข้องกันเท่านั้น โดยมีบทกำหนดโทษตามประมวลกฎหมายอาญาเท่านั้น ดังนั้น การกำหนดให้ หัวหน้าหน่วยงานของรัฐมีความผิดและโทษตามพระราชบัญญัตินี้ จึงไม่สอดคล้องกับอำนาจหน้าที่ของ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการ

ทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ นอกจากนี้ มาตรการดังกล่าวยังเป็นมาตรการที่ไม่ได้สัดส่วน เนื่องจากความสำเร็จของยุทธศาสตร์ชาติหรือแผนแม่บทต้องคำนึงถึงปัจจัยอื่น ๆ อาทิ งบประมาณ บุคลากร เทคโนโลยีสารสนเทศ สถานการณ์ของโลกหรือสถานการณ์ของประเทศและบริบทของสังคมอีกหลายประการ ประกอบด้วยซึ่งควรได้พิจารณาให้รอบคอบ

๓) สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ได้พิจารณาความเห็นและข้อสังเกตดังกล่าวแล้ว ได้พิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมร่างฯ ในแต่ละประเด็น สรุปได้ดังนี้

๓.๑) ร่างมาตรา ๗ (องค์ประกอบของแผนการปฏิรูปประเทศ) ได้แก้ไขเพิ่มเติมองค์ประกอบของแผนการปฏิรูปประเทศในร่างมาตรา ๗ (๑) โดยได้เพิ่มให้ในแผนการปฏิรูปประเทศต้องมีการกำหนดวิธีการในการดำเนินการปฏิรูปประเทศในแต่ละด้านด้วย เพื่อให้การปฏิรูปประเทศสามารถปฏิบัติได้และเกิดผลในทางปฏิบัติได้อย่างแท้จริงตามข้อสังเกตของคณะรัฐมนตรี รวมทั้งได้แก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๗ (๔) โดยเพิ่มให้ในแผนการปฏิรูปประเทศต้องมีการระบุประมาณการของแหล่งที่มาของเงินด้วย เพื่อให้เป็นไปตามข้อสังเกตของสำนักงบประมาณ

๓.๒) ร่างมาตรา ๘ ถึงร่างมาตรา ๑๑ (การจัดทำร่างแผนการปฏิรูปประเทศ) ตามที่สำนักงานศาลยุติธรรมมีข้อสังเกตว่า ควรกำหนดให้องค์กรฝ่ายตุลาการมีส่วนร่วมในการพิจารณาแผนการปฏิรูปประเทศและยุทธศาสตร์ชาติ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับองค์กรฝ่ายตุลาการนั้น คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้แก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๔ ตามข้อสังเกตของคณะรัฐมนตรีโดยให้สามารถแต่งตั้งผู้แทนหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องเป็นกรรมการปฏิรูปประเทศได้จึงส่งผลให้องค์กรฝ่ายตุลาการสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการเป็นกรรมการปฏิรูปประเทศเพื่อจัดทำแผนการปฏิรูปในส่วนที่เกี่ยวข้องกับองค์กรฝ่ายตุลาการตามแนวทางที่สำนักงานศาลยุติธรรมเสนอแล้ว สำหรับข้อเสนอที่ให้คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติและคณะกรรมการปฏิรูปประเทศนำยุทธศาสตร์ ข้อเสนอแนะ แนวทาง หรือแผนการปฏิรูปประเทศที่องค์กรฝ่ายตุลาการได้จัดทำขึ้นมาใช้ประกอบการพิจารณาในการจัดทำแผนการปฏิรูปประเทศในส่วนที่เกี่ยวข้องกับองค์กรฝ่ายตุลาการต่อไปนั้น ได้แก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๘ วรรคห้า เพื่อให้เป็นไปตามข้อสังเกตดังกล่าวแล้ว

๓.๓) ร่างมาตรา ๑๔ (องค์ประกอบและคุณสมบัติของกรรมการปฏิรูปประเทศ) ได้แก้ไขเพิ่มเติมองค์ประกอบและคุณสมบัติของกรรมการปฏิรูปประเทศในร่างมาตรา ๑๔ โดยตัดข้อห้ามที่กำหนดว่ากรรมการปฏิรูปประเทศจะต้องไม่เป็นข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐออก รวมทั้งกำหนดให้คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งกรรมการปฏิรูปประเทศแต่ละด้านจากผู้ซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญหรือมีประสบการณ์ในด้านที่จะดำเนินการปฏิรูป โดยคำนึงถึงความหลากหลายของผู้มีประสบการณ์ในภาครัฐ ภาคเอกชน หรือภาคประชาสังคมที่เกี่ยวข้องประกอบกันด้วย ตลอดจนได้แก้ไขเพิ่มเติมอายุจากเดิมที่กำหนดไว้ไม่เกิน “เจ็ดสิบปี” เป็น “เจ็ดสิบห้าปี” ให้เป็นไปตามข้อสังเกตของคณะรัฐมนตรีและกระทรวงมหาดไทยด้วยแล้ว สำหรับข้อสังเกตของกระทรวงยุติธรรมที่เห็นว่า ควรกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการได้มาซึ่งคณะกรรมการปฏิรูปประเทศ ทั้งในส่วนคุณสมบัติ หลักการสรรหา หรือกระบวนการได้มาของกรรมการไว้ในร่างพระราชบัญญัตินี้หรือกำหนดขึ้นในกฎหมายลำดับรองนั้น เนื่องจากการจัดทำแผนการปฏิรูปประเทศจำเป็นต้องดำเนินการให้เป็นไปตามกรอบระยะเวลาที่รัฐธรรมนูญกำหนด ประกอบกับได้กำหนดให้การแต่งตั้งต้องมีคุณสมบัติเกี่ยวกับความรู้ ความเชี่ยวชาญหรือมีประสบการณ์ในด้านที่จะดำเนินการปฏิรูปไว้แล้ว จึงมิได้แก้ไขเพิ่มเติมตามข้อสังเกตของกระทรวงยุติธรรม

จากนั้น สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ได้ดำเนินการตามแนวทางการจัดทำและการเสนอร่างกฎหมายตามที่บัญญัติตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และได้จัดทำ การวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายตามหลักเกณฑ์ในการตรวจสอบความจำเป็นในการตรา พระราชบัญญัติ (checklist) ซึ่งสอดคล้องกับมติคณะรัฐมนตรีที่กำหนดให้หน่วยงานของรัฐถือปฏิบัติ ในการเสนอร่างกฎหมายแล้ว จากการวิเคราะห์ร่างกฎหมายฉบับนี้จะเป็นประโยชน์แก่ทั้งหน่วยงานของ รัฐและภาคประชาชน โดยไม่มีผลกระทบในทางลบ ใดๆ ทั้งสิ้น ในการปฏิบัติตามกฎหมายฉบับนี้ มีความจำเป็นต้องเพิ่มบุคลากรที่อาจกระทบต่องบประมาณของรัฐได้

ในคราวประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๐ ที่ประชุมได้มีมติ เห็นชอบร่างพระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. .... ที่คณะกรรมการ กฤษฎีกาได้ตรวจพิจารณาตามที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเสนอ และอนุมัติหลักการให้เสนอสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาเป็นเรื่องด่วนต่อไป

ในการนี้ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาและสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีได้ เผยแพร่ผลการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายต่อประชาชนเป็น การทั่วไปด้วยแล้ว

#### **๗.๑.๒ ผลการดำเนินการในขั้นการพิจารณาของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ มีรายละเอียด ดังนี้**

เมื่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้มีมติรับหลักการร่างพระราชบัญญัติแผนและขั้นตอน การดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. .... เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๖๐ แล้ว คณะกรรมาธิการ วิสามัญได้ดำเนินการ ดังนี้

๑) คณะกรรมาธิการวิสามัญได้นำผลการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์ ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายมาประกอบการพิจารณา

๒) คณะกรรมาธิการวิสามัญได้ขอให้สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีเปิดรับฟัง ความคิดเห็นจากประชาชนผ่าน [www.thaigov.go.th](http://www.thaigov.go.th) ผ่านระบบโทรสาร และโดยการยื่นแสดงความคิดเห็นด้วยตนเอง ซึ่งได้ดำเนินการตั้งแต่วันที่ ๒๐ เมษายน - ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๖๐ โดยมีประชาชนเข้า อ่านข้อมูล จำนวน ๓,๕๑๔ คน และแสดงตนเพื่อเสนอความเห็น จำนวน ๓ คน ซึ่งคณะกรรมาธิการ วิสามัญได้นำผลการแสดงความคิดเห็นของประชาชนดังกล่าวมาประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ แผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. .... (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ) แล้ว มีความเห็นดังนี้

(๑) สนับสนุนให้มีกฎหมายที่เป็นแนวทางในการปฏิรูปประเทศ โดยเห็นควรให้มี มาตรการในการกำกับหน่วยงานภาครัฐให้ดำเนินการปฏิรูปตามเป้าหมาย และให้เพิ่มสภาพบังคับทาง กฎหมายที่สามารถกำหนดให้เจ้าหน้าที่และหน่วยงานภาครัฐดำเนินการปฏิรูปประเทศได้จริง รวมทั้งขอให้ ส่งเสริมในเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนทั้งในขั้นตอนการจัดทำแผนปฏิรูปประเทศ และในขั้นตอนการ ดำเนินการของแผนปฏิรูปประเทศ โดยให้มีการประชาสัมพันธ์การปฏิรูปประเทศอย่างทั่วถึงเพื่อให้ ประชาชนได้ติดตามการปฏิรูปประเทศและร่วมตรวจสอบการดำเนินการปฏิรูปประเทศไทยด้วย

- คณะกรรมาธิการวิสามัญ ได้พิจารณาแล้วและเห็นด้วยกับข้อเสนอในการ กำหนดให้ประชาชนมีส่วนร่วมทั้งในขั้นตอนการจัดทำแผนการปฏิรูปประเทศและขั้นตอนการดำเนินการ ตามแผนดังกล่าว โดยได้นำมากำหนดไว้ในมาตรา ๑๑ วรรคสอง และมาตรา ๒๘ วรรคสอง ที่ให้ประชาชน สามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้ทั้งในสองขั้นตอนดังกล่าว สำหรับการกำหนดให้มีมาตรการกำกับให้หน่วยงาน

ของรัฐดำเนินการปฏิรูปตามเป้าหมาย รวมทั้งเพิ่มสภาพบังคับที่ให้เจ้าหน้าที่และหน่วยงานของรัฐสามารถดำเนินการปฏิรูปประเทศได้จริงนั้น ได้มีบัญญัติกลไกดังกล่าวไว้แล้วในมาตรา ๑๘(๕) ที่กำหนดให้ที่ประชุมร่วมประธานกรรมการปฏิรูปประเทศมีอำนาจในการกำหนดตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ และมาตรา ๒๔ ที่กำหนดให้คณะรัฐมนตรีมีอำนาจในการวางระเบียบเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการการติดตาม การตรวจสอบและการประเมินผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ ประกอบกับมาตรา ๒๖ ก็ได้กำหนดกลไกในการดำเนินการกรณีที่มีการไม่ปฏิบัติตามแผนการปฏิรูปประเทศ สำหรับกรณีที่มีหน่วยงานของรัฐหน่วยใดหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดไม่ดำเนินการตามแผนปฏิรูปโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร การละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวอาจต้องมีความรับผิดชอบในทางอาญาและทางวินัยได้ด้วยอยู่แล้ว ซึ่งก็จะเป็นอีกมาตรการหนึ่งในการกำกับดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ

(๒) เห็นควรส่งเสริมกระบวนการสร้างความรู้ความเข้าใจในแผนขั้นตอนการปฏิรูปประเทศและการพัฒนาประเทศอย่างถ่องแท้ เพื่อสามารถร่วมพลังในการปฏิรูปประเทศตามยุทธศาสตร์ชาติได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยเห็นควรให้รัฐสร้างฐานเศรษฐกิจของประชาชนระดับล่าง ให้มีประโยชน์สุขบนความพอเพียงที่มั่นคงและยั่งยืน สามารถพัฒนาตนเองในฐานะพลเมืองที่มีคุณภาพเข้มแข็ง มีความรับผิดชอบต่อสิทธิและหน้าที่ของพลเมืองทางการเมืองการปกครอง การยกระดับให้เป็นระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และขอเสนอให้มีการปฏิรูประบบเศรษฐกิจให้เป็นระบบสัมมาเสรีนิยมเพื่อนำพาสู่ประเทศไทย ๔.๐ บนฐานประโยชน์สุขของมหาชน ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างแท้จริง ซึ่งจะสามารถลดความเหลื่อมล้ำ และนำพาประเทศไทยให้เจริญก้าวหน้าอย่างเท่าทันเทคโนโลยีได้อย่างสำเร็จเหมาะสมเป็นจริงได้ รวมทั้งเห็นควรให้มีมาตรการในการปฏิรูประบบบริหารราชการแผ่นดิน เพื่อแก้ไขปัญหาคอขวดที่เป็นอุปสรรคสำคัญอย่างจริงจัง ด้วยความเข้มงวดตามแผนและขั้นตอนการปฏิรูปประเทศ และที่สำคัญต้องสนับสนุนการปฏิรูปคุณภาพของประชาชนและพลเมืองเพื่อให้พึ่งตนเองได้ โดยสร้างจิตสำนึกในการตื่นรู้ในสิทธิหน้าที่ และส่งเสริมความรู้ในเรื่องของอำนาจอธิปไตยทางการเมืองการปกครอง เพื่อร่วมกันสรรสร้างให้เป็นประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข อันจะเป็นตัวแปรที่สำคัญในการปฏิรูปประเทศ

- ข้อเสนอที่เกี่ยวกับกระบวนการสร้างความรู้ความเข้าใจแผนและขั้นตอนการปฏิรูปประเทศนั้น คณะกรรมาธิการวิสามัญได้พิจารณาแล้วและเห็นว่าเป็นการสอดคล้องกับกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนที่กำหนดไว้ในมาตรา ๘ วรรคห้า มาตรา ๑๑ วรรคสอง รวมทั้งตามมาตรา ๒๓ ได้กำหนดให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติมีหน้าที่และอำนาจใน ๓ เรื่องที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการสร้างความรู้ความเข้าใจของประชาชน ได้แก่ การกำหนดให้ต้องมีการประสานงานประชาชนภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ การดำเนินการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการปฏิรูปประเทศ และการเผยแพร่แผนการปฏิรูปประเทศ รวมทั้งดำเนินการอื่นใดที่จำเป็นต่อการขับเคลื่อนแผนการปฏิรูปประเทศ

สำหรับข้อเสนอที่เกี่ยวกับหลักการทั่วไปในการปฏิรูปประเทศนั้น ในภาพรวม คณะกรรมาธิการวิสามัญเห็นว่าอาจสอดคล้องกับเป้าหมายการปฏิรูปประเทศตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๕๗ ของรัฐธรรมนูญ ซึ่งก็ได้นำเป้าหมายดังกล่าวมากำหนดไว้ในร่างมาตรา ๕ ด้วยแล้ว ส่วนข้อเสนอเกี่ยวกับการปฏิรูปด้านเศรษฐกิจและการปฏิรูปด้านการบริหารราชการแผ่นดินนั้น เห็นว่าในการปฏิรูปด้านดังกล่าวมาตรา ๒๕๘ ของรัฐธรรมนูญ ได้กำหนดผลอันพึงประสงค์ของการปฏิรูปในทั้งสองด้าน

ไว้แล้ว ซึ่งความคิดเห็นที่เสนอมาเป็นส่วนใหญ่ก็สอดคล้องกับผลตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๕๘ ของรัฐธรรมนูญ ด้วยแล้ว

(๓) จากข้อความในร่างกฎหมายที่ว่า ต้องการจะพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ด้วยหลักธรรมาภิบาลตามยุทธศาสตร์ชาติ นั้น ขอเสนอให้ปฏิรูปประเทศโดยใช้หลัก “ศาสนา นำการเมือง” เพื่อนำมาซึ่งความสุขสงบอย่างยั่งยืน ซึ่งเห็นควรให้เพิ่มข้อความในร่างกฎหมายแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศมาตรา ๘ โดยในด้านการเมืองขอเสนอให้ลดความสำคัญของนักการเมือง โดยเห็นควรให้มีการกำหนดคุณสมบัติและการสร้างขั้นตอนที่จะให้นักการเมืองและพรรคการเมืองจำเป็นที่ตีมีคุณธรรม รวมทั้งการออกกฎหมายให้องค์กรของรัฐทำหน้าที่แนะนำให้ประชาชนได้รู้จักกับผู้สมัครทางการเมืองด้วยวิธีที่รัฐกำหนดและงบประมาณของรัฐเอง เพื่อเป็นการปฏิรูปวิธีการหาเสียงอันจะเป็นการหยุดทุนทางการเมืองได้ ในประเด็นด้านการศึกษา เห็นควรให้ใช้ธรรมะเป็นเครื่องมือและกลไกที่สำคัญในการทำหน้าที่เสริมสร้างพื้นฐานให้เยาวชนของประเทศผ่านระบบการศึกษาให้เข้าใจวิถีเรื่องราวและวิถีปฏิบัติเพื่อจะให้ได้เข้าถึงซึ่งธรรมะ อันจะเป็นรากฐานที่จะทำให้ประเทศได้ผู้มีปัญญาธรรมในอนาคต ในประเด็นด้านเศรษฐกิจ เห็นควรให้ปฏิรูประบบการผลิต การจำหน่ายจ่ายแจก และการบริโภคใช้สอยต่าง ๆ ในระดับชุมชนสังคม เพื่อความสมดุลระหว่างการพัฒนาด้านวัตถุกับการพัฒนาด้านจิตใจ อันจะก่อให้เกิดความสงบสุข เป็นธรรม และมีโอกาสอันดีที่เชื่อมกันเพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำ ของประชาชน โดยการปฏิรูปเศรษฐกิจผ่านกลยุทธ์การลดขนาดของระบบเศรษฐกิจแบบกำไร และให้เพิ่มระบบเศรษฐกิจแบบแบ่งปัน ซึ่งจะช่วยลดความเหลื่อมล้ำ เกิดความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดี และเกิดสามัคคีขึ้นได้ รวมทั้งขอเสนอให้ปฏิรูปด้านความมั่นคงและกลาโหม ด้วยการตั้งกระทรวงความมั่นคงและกลาโหม และให้ปฏิรูปตำรวจโดยแยกเป็นตำรวจท้องถิ่นภายใต้การดูแลของผู้ว่าราชการจังหวัด และให้แยกฝ่ายสืบสวนสอบสวนของตำรวจขึ้นกับกระทรวงยุติธรรม ดังนั้น ขอสนับสนุนให้การปฏิรูปประเทศด้วยธรรมะ เพื่อใช้เป็นกลไกในการนำพาประเทศไทยให้มีความสามัคคีปรองดอง มีการพัฒนาอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีความสมดุลระหว่างการพัฒนาด้านวัตถุกับการพัฒนาด้านจิตใจ มีความสงบสุข เป็นธรรม และมีโอกาสอันดีที่เชื่อมกัน ขจัดความเหลื่อมล้ำ ส่งผลให้ประชาชนมีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดี และก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศและการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขอย่างแท้จริง

- สำหรับข้อเสนอเกี่ยวกับผลหรือเป้าหมายการปฏิรูปประเทศในด้านการเมือง ด้านการศึกษา ด้านเศรษฐกิจ ด้านความมั่นคง และด้านกิจการตำรวจ นั้น คณะกรรมาธิการวิสามัญได้พิจารณาแล้วและเห็นว่าการกำหนดผลหรือเป้าหมายดังกล่าว ส่วนหนึ่งเป็นการสอดคล้องกับที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๕๘ ของรัฐธรรมนูญแล้ว แต่เนื่องจากในการตราพระราชบัญญัติฉบับนี้จะมีหลักการเกี่ยวกับกระบวนการจัดทำและการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ รวมทั้งการติดตามตรวจสอบการดำเนินการในเรื่องดังกล่าว โดยมีได้มีการกำหนดผลของการปฏิรูปประเทศตามที่เสนอมา จึงมีอาจกำหนดเนื้อหาในส่วนนี้ได้ อย่างไรก็ตาม เมื่อได้มีการเผยแพร่ผลการรับฟังความคิดเห็นในเรื่องนี้ไว้ คณะกรรมการปฏิรูปประเทศในด้านที่เกี่ยวข้องย่อมสามารถนำข้อเสนอแนะในกรณีนี้ไปประกอบการพิจารณาต่อไปได้

ทั้งนี้ คณะกรรมาธิการวิสามัญได้เผยแพร่เอกสารการวิเคราะห์ผลการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนเพื่อประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. .... ทาง [www.thaigov.go.th](http://www.thaigov.go.th) และ [www.senate.go.th](http://www.senate.go.th) เพื่อให้ประชาชนได้รับทราบด้วยแล้ว

๗.๒ ผลการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ

ชื่อร่างพระราชบัญญัติ

ไม่มีการแก้ไข

คำปรารภ

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๓

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๔

ไม่มีการแก้ไข

หมวด ๑ การปฏิรูปประเทศ

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๕

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๖

ไม่มีการแก้ไข

พลเรือเอก พัลลภ ตมิศานนท์

ขอแปรญัตติ ดังนี้

“มาตรา ๖ ให้มีแผนการปฏิรูปประเทศ.....

ฯลฯ.....”

หน่วยงานของรัฐทุกหน่วยมีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการปฏิรูปประเทศเพื่อให้การปฏิรูปประเทศบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในแผนการปฏิรูปประเทศ  
ทั้งนี้ กรณีมีความจำเป็นหรือมีเหตุอันสมควร สามารถปรับแผน ขั้นตอน และวิธีการ ตามมาตรา ๗ ได้โดย  
ไม่เปลี่ยนแปลงอันพึงประสงค์

.....ฯลฯ.....”

คณะกรรมการธิการได้ชี้แจงแล้ว

ผู้แปรญัตติพอใจ

มาตรา ๗

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๘

ไม่มีการแก้ไข

นายโกศล เพ็ชรสุวรรณ

ขอแปรญัตติเพิ่มความ

เป็น (๑๐/๑) ของมาตรา ๘ ดังนี้



“(๑๐/๑) ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี”

คณะกรรมการไม่เห็นด้วย

ผู้แปรญัตติขอสงวน

นายก้านรงค์ จันทิก

ขอแปรญัตติเพิ่มความ

เป็น (๒/๑) ของมาตรา ๘ ดังนี้

(๒/๑) ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบใน

วงราชการ”

คณะกรรมการได้ชี้แจงแล้ว

ผู้แปรญัตติพอใจ

พลเอก ศุภวุฒิ อุตมะ

ขอแปรญัตติเพิ่มความ

เป็น (๔/๑) ของมาตรา ๘ ดังนี้

“(๔/๑) ด้านการปกครองท้องถิ่น”

คณะกรรมการได้ชี้แจงแล้ว

ผู้แปรญัตติพอใจ

พลเอก ดนัย มีชูเวช

ขอแปรญัตติเพิ่มความ

เป็น (๖/๑) ของมาตรา ๘ ดังนี้

“(๖/๑) ด้านการเกษตรและสหกรณ์”

คณะกรรมการได้ชี้แจงแล้ว

ผู้แปรญัตติพอใจ

นายสมพร เทพสิทธา

ขอแปรญัตติเพิ่มความ

เป็น (๑๐/๑) ของมาตรา ๘ ดังนี้

“(๑๐/๑) ด้านศาสนา”

คณะกรรมการได้ชี้แจงแล้ว

ผู้แปรญัตติพอใจ

มาตรา ๙

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๐

ไม่มีการแก้ไข

พลเรือเอก พัลลภ ตมิศานนท์

ขอแปรญัตติเพิ่มความ

เป็น (๔) ของมาตรา ๑๐ ดังนี้

“(๔) ให้นำหน่วยงานของรัฐดำเนินการตามหน้าที่ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๖ วรคสาม ภายใต้การกำกับดูแล การติดตาม การตรวจสอบ และการประเมินผลของคณะรัฐมนตรี”

คณะกรรมการได้ชี้แจงแล้ว

ผู้แปรญัตติพอใจ

มาตรา ๑๑

มีการแก้ไข

มาตรา ๑๒

มีการแก้ไข

มาตรา ๑๓

มีการแก้ไข

พลเรือเอก พัลลภ ตมิศานนท์

ขอแปรญัตติ ดังนี้

“มาตรา ๑๓ ในกรณีมีเหตุจำเป็นต้องแก้ไขปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศด้านใด เพราะมีการแก้ไขเพิ่มเติมยุทธศาสตร์ชาติหรือแผนแม่บทหรือเพราะเหตุอื่นใด ให้คณะรัฐมนตรีแจ้งให้คณะกรรมการปฏิรูปด้านนั้นดำเนินการแก้ไขปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศด้านนั้นโดยเร็ว โดยให้นำความในมาตรา ๑๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในระหว่างการแก้ไขปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศตามวรรคหนึ่ง ให้นำหน่วยงานของรัฐดำเนินการปฏิรูปประเทศด้วยการปรับแผน ขั้นตอน และวิธีการปฏิรูปประเทศที่กำหนดไว้เดิม โดยยึดถือผลอันพึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้เดิมไปพลางก่อนได้

การแก้ไขเพิ่มเติมแผนการปฏิรูปประเทศตามวรรคหนึ่งและการดำเนินการปฏิรูปประเทศด้วยการปรับแผน ขั้นตอน และวิธีการโดยยึดถือผลอันพึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้เดิมไปพลางก่อนตามวรรคสองต้องไม่ขัดหรือแย้งกับผลตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๕๘ ของรัฐธรรมนูญ”

คณะกรรมการได้ชี้แจงแล้ว

ผู้แปรญัตติพอใจ

หมวด ๒ คณะกรรมการปฏิรูปประเทศ

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๔

มีการแก้ไข

มาตรา ๑๕

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๖

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๗

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๘

มีการแก้ไข

มาตรา ๑๙

ไม่มีการแก้ไข

<u>มาตรา ๒๐</u>	มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๒๑</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๒๒</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๒๓</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>หมวด ๓ การติดตาม การตรวจสอบ และการประเมินผล</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๒๔</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๒๕</u> พลเรือเอก พัลลภ ตมิศานนท์ “มาตรา ๒๕ เพื่อประโยชน์ในการติดตามผลการดำเนินการ ..... ..... ฯลฯ.....”	ไม่มีการแก้ไข ขอแปรญัตติ ดังนี้
<p>รายงานตามวรรคสองอย่างน้อยต้องระบุความก้าวหน้าของการปฏิรูปประเทศ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะการแก้ไขปัญหา <u>ทั้งนี้ ในกรณีมีการดำเนินการปฏิรูปประเทศด้วยการ ปรับแผน ขั้นตอน และวิธีการโดยยึดถือผลอันพึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้เดิมไปพลางก่อน ให้ระบุไว้ ในรายงานด้วย”</u></p>	
คณะกรรมการฯ ได้ชี้แจงแล้ว	ผู้แปรญัตติพอใจ
<u>มาตรา ๒๖</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๒๗</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๒๘</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>บทเฉพาะกาล</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๒๙</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๓๐</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๓๑</u>	ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๓๒

มีการแก้ไข

มาตรา ๓๓

ไม่มีการแก้ไข

๘. ข้อสังเกตของคณะกรรมการการวิสามัญ

คณะกรรมการการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. .... เห็นควรตั้งข้อสังเกตเพื่อเสนอต่อที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณา ดังนี้

๘.๑ การปฏิรูปประเทศเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๕๗ ของรัฐธรรมนูญ และบรรลุผลอันพึงประสงค์ของการปฏิรูปในด้านต่างๆ ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๕๘ ของรัฐธรรมนูญนั้น คณะกรรมการจึงมีข้อสังเกตต่อคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการกำหนดด้านเพิ่มเติมตามมาตรา ๘ (๑๑) การแยกด้านการปฏิรูปประเทศออกเป็นเรื่องตามมาตรา ๘ วรรคสอง หรือการกำหนดเพิ่มผลอันพึงประสงค์ในด้านที่จะดำเนินการปฏิรูปตามมาตรา ๗ ดังต่อไปนี้

๑) การปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ เนื่องจากการทุจริตคอร์รัปชันเป็นปัญหาที่สำคัญของประเทศที่กระทบต่อจริยธรรมการบริหารราชการแผ่นดิน และการเงินการคลังของรัฐ ซึ่งต้องการแก้ไขปัญหาย่างเร่งด่วนเพื่อให้มีการปฏิรูปกลไกในการบริหารราชการหรืองานอื่นของรัฐเพื่อป้องกันหรือแก้ไขปัญหาการทุจริต รวมทั้งการพัฒนาเจ้าหน้าที่ของรัฐให้มีความซื่อสัตย์สุจริต ต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ ซึ่งเป็นแนวนโยบายแห่งรัฐที่กำหนดไว้ในมาตรา ๗๖ และมาตรา ๗๘ ของรัฐธรรมนูญ ให้รัฐมีหน้าที่ส่งเสริมในเรื่องดังกล่าว

๒) การปฏิรูปประเทศด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อให้สอดคล้องกับหน้าที่ของรัฐที่รัฐธรรมนูญให้มีการส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และศิลปะวิทยาการแขนงการต่างๆ ให้เกิดความรู้ การพัฒนา และนวัตกรรม ซึ่งจะเป็พื้นฐานในการสร้างความเข้มแข็งของสังคมและเสริมสร้างความสามารถของคนในชาติ

๓) การปฏิรูปประเทศด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อให้ความสำคัญต่อนโยบาย Thailand ๔.๐ ที่รัฐบาลประกาศไว้อย่างชัดเจนแล้วให้บังเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม เนื่องจากเป็นกลไกสำคัญที่เป็นพื้นฐานในการปฏิรูปกระบวนการทำงานของการปฏิรูปทุกด้านในทุกภาคส่วนและสนับสนุนให้การปฏิรูปในด้านอื่น ๆ ให้บูรณาการกันได้อย่างต่อเนื่อง และก่อเกิดฐานข้อมูลสำคัญของชาติที่ช่วยให้การปฏิรูปสัมฤทธิ์ผล

ดังนั้น ในการแต่งตั้งคณะกรรมการปฏิรูปประเทศตามมาตรา ๘ (๙) คณะรัฐมนตรีควรพิจารณาแยกการปฏิรูปเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศออกเป็นเรื่อง และแต่งตั้งคณะกรรมการปฏิรูปประเทศเฉพาะเรื่องเทคโนโลยีสารสนเทศขึ้นคณะหนึ่งเพื่อดำเนินการดังกล่าว เพื่อแสดงให้เห็นอย่างเด่นชัดว่ารัฐบาลให้ความสำคัญต่อนโยบาย Thailand ๔.๐ ให้เกิดผลเป็นรูปธรรม

ผลสัมฤทธิ์ของการปฏิรูปกระบวนการทำงานปฏิรูปประเทศด้านต่าง ๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ลดความซ้ำซ้อน ลดค่าใช้จ่าย และทำให้ประเทศไทยก้าวไปสู่ประเทศที่ใช้เทคโนโลยีอย่างเต็มรูปแบบ รัฐบาลจะต้องดำเนินการในขั้นตอนการจัดทำกฎหมายระดับรอง เพื่อให้ประเด็นต่อไปนี้ มีแนวทางปฏิบัติที่เป็นมาตรฐานและมีเอกสารที่ใช้เป็นเครื่องมือสื่อสาร ความรู้ ความเข้าใจในเทคโนโลยี

แต่ละด้าน รวมถึงขั้นตอนที่จำเป็นต้องดำเนินการอย่างถูกต้องและต่อเนื่องจากระดับแผนยุทธศาสตร์ จนถึงระดับแผนปฏิบัติ

๓.๑) พัฒนาศักยภาพด้านเทคโนโลยีของกลุ่มคนทุกระดับ ตั้งแต่ระดับบริหารลงมาถึงระดับปฏิบัติเพื่อให้มีความรู้ ความสามารถ ดำเนินการเปลี่ยนแปลงแนวคิดและวิธีการทำงานได้อย่างถูกต้อง ตรงตามเป้าหมายของแผนยุทธศาสตร์ โดยจัดทำกฎหมายและแผนการจัดทำ Technology Transfer ระดับชาติ และให้มีการฝึกอบรมอย่างต่อเนื่องทั้งในประเทศและต่างประเทศโดยใช้ศักยภาพของมหาวิทยาลัยหรือภาคเอกชน เป็นหลักในการขับเคลื่อน

๓.๒) นำผลงานวิจัยทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และวิธีการพัฒนางานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศไปสู่การพัฒนาเชิงพาณิชย์โดยใช้สถาบันที่รับผิดชอบงานวิจัยร่วมมือกับภาคเอกชน ภาคการผลิต ทดสอบผลงานวิจัยนั้นให้เห็นผลในเชิงประจักษ์ก่อนขยายผลเพื่อใช้งานในเชิงพาณิชย์

๓.๓) ออกกฎหมายที่สร้างแรงจูงใจและให้ผลตอบแทนที่ดีแก่นักวิชาการ นักวิจัย เพื่อให้มีความมุ่งมั่น และยึดมั่นที่จะสร้างผลงานด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีให้กับภาครัฐ

๔) การปฏิรูปประเทศด้านการเกษตรและสหกรณ์ เพื่อให้การเกษตรกรรมที่เป็นอาชีพ พื้นฐานของประชาชนส่วนใหญ่ รวมถึงกิจการด้านสหกรณ์ที่เป็นองค์กรภาคประชาชนได้รับการดูแลและส่งเสริมและพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพ อันจะส่งผลดีต่อความมั่นคงในชีวิต ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเกิดประโยชน์สุขในสังคมและยังสอดคล้องกับที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๗๓ มาตรา ๗๕ และมาตรา ๒๕๗ ของรัฐธรรมนูญด้วย

๕) การปฏิรูปประเทศด้านการศาสนา เนื่องจากรัฐธรรมนูญกำหนดไว้ในมาตรา ๗๕ ให้การพัฒนาประเทศต้องคำนึงถึงความสมดุลระหว่างการพัฒนาด้านวัตถุและการพัฒนาด้านจิตใจ ซึ่งการปฏิรูปประเทศด้านการศาสนา โดยสนับสนุนให้ศาสนาเข้ามามีบทบาทในการส่งเสริมการพัฒนาด้านจิตใจของประชาชนอย่างแท้จริงจะเป็นไปตามบทบาทหน้าที่ของรัฐที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ตามหลักการดังกล่าว อีกทั้งยังเป็นการสอดคล้องกับเป้าหมายการปฏิรูปประเทศตามมาตรา ๒๕๗ (๑) ของรัฐธรรมนูญด้วย

๖) การปฏิรูปประเทศด้านการปกครองท้องถิ่น เนื่องจากการปกครองท้องถิ่น เป็นการบริหารราชการแผ่นดินที่มีความใกล้ชิดกับประชาชน เพื่อให้การพัฒนาประเทศเป็นไปเพื่อประโยชน์ของท้องถิ่นตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน และมีการบริหารราชการภายใต้หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี รวมทั้งให้การปกครองท้องถิ่นซึ่งรัฐธรรมนูญกำหนดให้ต้องมีความเป็นอิสระในการบริหารและการจัดทำบริการสาธารณะ โดยมีความเหมาะสมกับความแตกต่างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบ ทั้งนี้ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการปฏิรูปด้านการบริหารราชการแผ่นดินที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๕๘ ข. ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน ของรัฐธรรมนูญด้วย

๗) การปฏิรูปประเทศเรื่องการเมืองและการพัฒนาเมือง เพื่อให้การเมืองมีความสำคัญในการใช้เงินงบประมาณและทิศทางในด้านการอยู่อาศัยและความเจริญของบ้านเมืองที่เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์ในการแก้ปัญหาของชุมชน จากสภาพที่เป็นอยู่ รวมถึงการใช้กำหนดนโยบายการพัฒนาเมืองที่จะเกิดขึ้นในอนาคตในทุกด้านอย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืน และยังเป็นการสอดคล้องตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๗๒ ของรัฐธรรมนูญด้วย

๘) การปฏิรูปเรื่องระบบราชการ เนื่องจากระบบราชการเป็นตัวจักรสำคัญที่สุดต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการปฏิรูปประเทศตามยุทธศาสตร์ชาติ และนโยบาย Thailand ๔.๐

ซึ่งแม้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จะมีการกำหนดให้ดำเนินการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดินไว้ในมาตรา ๒๕๘ แล้วก็ตาม แต่เพื่อแสดงให้เห็นถึงความจำเป็นในการปฏิรูประบบราชการ ซึ่งส่งผลต่อการดำเนินการปฏิรูปในด้านอื่นๆด้วยจึงเน้นการปฏิรูประบบราชการรวม ๔ มิติ คือ

๘.๑) มิติการประเมินผลหน่วยงานภาครัฐ เพื่อให้ทราบว่าแต่ละหน่วยงานทำงานมีประสิทธิภาพ และสัมฤทธิ์ผล (Outcome) ตามที่ได้ตั้งเป้าหมายไว้หรือไม่ ทั้งนี้ จะต้องมีการกำหนดตัวชี้วัดทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพให้เหมาะสมและได้มาตรฐานตามหลักวิชาการ

๘.๒) มิติการจัดทำงบประมาณ โดยให้คำนึงถึงภารกิจและผลของการประเมินสัมฤทธิ์ผล(Outcome) ของแต่ละหน่วยงานเป็นหลัก เพื่อให้สามารถจัดสรรงบประมาณเพิ่มขึ้นหรือลดลงโดยไม่จำเป็นต้องยึดติดอยู่กับจำนวนงบประมาณที่หน่วยงานนั้น ๆ ได้รับในปีที่ผ่านมา

๘.๓) มิติโครงสร้างทางการบริหาร เพื่อส่งเสริมหน่วยงานที่มีผลต่อการผลักดันยุทธศาสตร์ชาติ และลดบทบาทของหน่วยงานที่หมดภารกิจแล้ว หรือทำงานซ้ำซ้อนกับหน่วยงานอื่น

๘.๔) มิติระบบฐานข้อมูลรวมระดับชาติ เพื่อให้เห็นภาพรวมของการสอดคล้องประสานงาน ของแต่ละหน่วยงาน และทราบว่าปัญหาเกิดจากที่ใด

๘.๒ โดยที่มาตรา ๒๗ บัญญัติให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการปฏิรูปประเทศในการพิจารณาเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ หัวหน้าหน่วยงานของรัฐตามมาตรา ๒๔ วรรคสอง หรือรัฐสภา ในกรณี que เห็นว่ามีปัญหาอุปสรรคไม่อาจดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศได้ หรือมีเหตุอื่นใดเป็นการเฉพาะเรื่องนั้น ในการใช้อำนาจดังกล่าว คณะกรรมการปฏิรูปประเทศที่เกี่ยวข้องจะต้องพิจารณาแก้ไขปัญหาโดยการปรึกษาหารือเพื่อหาข้อยุติกับหน่วยงานของรัฐตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๖ ก่อน เว้นแต่ในกรณีที่คณะกรรมการปฏิรูปประเทศ เห็นว่าเรื่องนั้นเป็นกรณีเร่งด่วนตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๗ จึงจะเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ หัวหน้าหน่วยงานของรัฐตามมาตรา ๒๔ วรรคสอง หรือรัฐสภา เพื่อทราบ และเป็นหน้าที่ขององค์กรและบุคคลดังกล่าวที่จะพิจารณาดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจต่อไป

๙. คณะกรรมาธิการวิสามัญได้เสนอร่างพระราชบัญญัติตามที่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมรวมทั้งข้อสังเกตมาพร้อมกับรายงานนี้ด้วยแล้ว



(นายปรเมธี วิมลศิริ)

เลขานุการคณะกรรมาธิการวิสามัญ  
พิจารณาร่างพระราชบัญญัติแผนและขั้นตอน  
การดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. ....  
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

( ก )

บันทึกหลักการและเหตุผล  
ประกอบร่างพระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ

พ.ศ. ....

---

หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ

เหตุผล

โดยที่มาตรา ๒๕๙ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้การปฏิรูปประเทศ เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ ซึ่งอย่างน้อยต้องมีวิธีการ จัดทำแผน การมีส่วนร่วมของประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ขั้นตอนในการดำเนินการปฏิรูปประเทศ การวัดผลการดำเนินการ และระยะเวลาดำเนินการปฏิรูปประเทศทุกด้าน จึงจำเป็นต้องตรา พระราชบัญญัตินี้





“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า หน่วยงานที่เป็นของรัฐไม่ว่าจะเป็นส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรมหาชน หรือในรูปแบบอื่นใด และไม่ว่าจะเป็นองค์กรในฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายตุลาการ หรือเป็นองค์กรอิสระหรือองค์กรอัยการ

“หัวหน้าหน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า ผู้ดำรงตำแหน่งดังต่อไปนี้

(๑) หัวหน้าส่วนราชการที่เป็นนิติบุคคลหรือผู้บริหารท้องถิ่น ผู้อำนวยการ ผู้อำนวยการสูงสุดที่เรียกชื่ออย่างอื่นของรัฐวิสาหกิจหรือองค์การมหาชน หรือหัวหน้าหรือผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงานของรัฐในรูปแบบอื่น สำหรับหน่วยงานของรัฐในฝ่ายบริหาร

(๒) ประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธานวุฒิสภา หรือหัวหน้าหน่วยงาน สำหรับสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา หรือหน่วยงานที่เป็นนิติบุคคลที่อยู่ในกำกับของประธานรัฐสภาแล้วแต่กรณี

(๓) ประธานศาลฎีกา ประธานศาลปกครองสูงสุด หรือประธานศาลรัฐธรรมนูญ สำหรับองค์กรฝ่ายตุลาการ

(๔) คณะกรรมการหรือคณะบุคคลที่เป็นองค์กรอิสระและผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน สำหรับองค์กรอิสระ

(๕) อัยการสูงสุด สำหรับองค์กรอัยการ

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

“เลขาธิการ” หมายความว่า เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

มาตรา ๔ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

#### หมวด ๑

#### การปฏิรูปประเทศ

มาตรา ๕ การปฏิรูปประเทศต้องดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ดังต่อไปนี้

(๑) ประเทศชาติมีความสงบเรียบร้อย มีความสามัคคีปรองดอง มีการพัฒนาอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีความสมดุลระหว่างการพัฒนาด้านวัตถุกับการพัฒนาด้านจิตใจ

(๒) สังคมมีความสุข เป็นธรรม และมีโอกาสอันทัดเทียมกันเพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำ

(๓) ประชาชนมีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ และการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข  
การปฏิรูปประเทศต้องสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกับยุทธศาสตร์ชาติ

มาตรา ๖ ให้มีแผนการปฏิรูปประเทศเพื่อกำหนดกลไก วิธีการ และขั้นตอน การดำเนินการปฏิรูปประเทศในด้านต่าง ๆ แต่ละด้านตามมาตรา ๘ รวมทั้งผลอันพึงประสงค์ ของการปฏิรูปประเทศในด้านนั้น ๆ ทั้งนี้ ตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในแผนการปฏิรูปประเทศ การจัดทำแผนการปฏิรูปประเทศแต่ละด้าน จะทำเป็นแผนเดียวกันหรือแยกเป็นแผน แต่ละด้านหรือหลายด้านรวมกันก็ได้ แต่ทั้งนี้ต้องสอดคล้องกับแผนแม่บท และเมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีและรายงานต่อรัฐสภาเพื่อทราบแล้ว ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา และใช้บังคับต่อไป

หน่วยงานของรัฐทุกหน่วยมีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการปฏิรูปประเทศ เพื่อให้การปฏิรูปประเทศบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในแผนการปฏิรูปประเทศ ให้เป็นหน้าที่ของคณะรัฐมนตรีที่จะกำกับดูแลและสนับสนุนให้หน่วยงานของรัฐ ทุกหน่วยดำเนินการให้เป็นไปตามวรรคสาม

ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐเป็นองค์กรในฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายตุลาการ หรือเป็นองค์กรอิสระหรือองค์กรอัยการ การกำกับดูแลตามวรรคสี่ ให้ความหมายถึงการประสาน การปรึกษา หรือเสนอแนะต่อหัวหน้าหน่วยงานของรัฐขององค์กรดังกล่าว

มาตรา ๗ แผนการปฏิรูปประเทศอย่างน้อยต้องประกอบด้วย

(๑) แผน ขั้นตอน และวิธีการดำเนินการปฏิรูปประเทศ และผลอันพึงประสงค์ ในด้านที่จะดำเนินการปฏิรูป ซึ่งต้องสอดคล้องกับผลที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญและยุทธศาสตร์ชาติ

(๒) กำหนดระยะเวลาที่ต้องดำเนินการในแต่ละขั้นตอนตามลำดับในลักษณะ ที่เป็นการบูรณาการ และตัวชี้วัดผลการดำเนินการปฏิรูปประเทศในแต่ละด้าน

(๓) การกำหนดหน่วยงานของรัฐหรือบุคคลที่รับผิดชอบการดำเนินการตาม (๑) และ (๒)

(๔) วงเงินที่คาดว่าจะใช้ในการดำเนินการปฏิรูปประเทศในแต่ละด้านหรือแต่ละเรื่อง ตามมาตรา ๘ แล้วแต่กรณี รวมตลอดทั้งประมาณการของแหล่งที่มาของเงิน

(๕) ผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินการปฏิรูปประเทศที่คาดหวังว่าจะบรรลุภายในระยะเวลา ห้าปี

(๖) การเสนอให้มีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายที่จำเป็นเพื่อดำเนินการตามแผน การปฏิรูปประเทศ

การจัดทำแผนการปฏิรูปประเทศตามวรรคหนึ่ง ให้พิจารณาความเร่งด่วนของการปฏิรูปประเทศในแต่ละด้านเพื่อกำหนดลำดับขั้นตอนในการปฏิรูปประเทศ และต้องคำนึงถึงความพร้อมทางด้านบุคลากรและการเงินการคลังของประเทศด้วย

มาตรา ๘ ให้จัดทำแผนการปฏิรูปประเทศในด้าน ดังต่อไปนี้

- (๑) ด้านการเมือง
  - (๒) ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน
  - (๓) ด้านกฎหมาย
  - (๔) ด้านกระบวนการยุติธรรม
  - (๕) ด้านการศึกษา
  - (๖) ด้านเศรษฐกิจ
  - (๗) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
  - (๘) ด้านสาธารณสุข
  - (๙) ด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ
  - (๑๐) ด้านสังคม
  - (๑๑) ด้านอื่นตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนด
- ที่ประชุมร่วมโดยอนุมติคณะรัฐมนตรีจะแยกด้านตามวรรคหนึ่ง นอกจากด้านตาม (๕)

ออกเป็นเรื่องต่าง ๆ ก็ได้

ให้มีคณะกรรมการปฏิรูปประเทศแต่ละด้านเพื่อทำหน้าที่จัดทำร่างแผนการปฏิรูปประเทศตามวรรคหนึ่ง และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติมอบหมาย ในกรณีที่มีการแยกด้านใดออกเป็นเรื่องตามวรรคสอง ให้มีคณะกรรมการปฏิรูปประเทศสำหรับเรื่องนั้นเป็นคณะแยกจากกัน

ในการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรมในส่วนที่เกี่ยวกับการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายตามมาตรา ๒๕๘ ง. (๔) และด้านการศึกษาตามมาตรา ๒๕๘ จ. ด้านการศึกษาของรัฐธรรมนูญ ให้คณะกรรมการซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งขึ้นตามมาตรา ๒๖๐ หรือมาตรา ๒๖๑ ของรัฐธรรมนูญ แล้วแต่กรณี เป็นผู้ดำเนินการ

การจัดทำร่างแผนการปฏิรูปประเทศตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่ประชุมร่วมกำหนด โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ ทั้งนี้ อย่างน้อยต้องกำหนดเรื่องการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องตามมาตรา ๑๑ วรรคสอง รวมทั้งการรับฟังความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะขององค์กรฝ่ายตุลาการมาใช้ประกอบการพิจารณาในการจัดทำร่างแผนการปฏิรูปประเทศในส่วนที่เกี่ยวข้องกับองค์กรฝ่ายตุลาการด้วย

มาตรา ๙ ในกรณีที่คณะรัฐมนตรีเห็นสมควรกำหนดให้มีการปฏิรูปประเทศ ด้านอื่นใดตามมาตรา ๘ (๑๑) ให้ส่งเรื่องให้ที่ประชุมร่วมกำหนดผลอันพึงประสงค์ของการปฏิรูป ประเทศในด้านดังกล่าว และดำเนินการตามมาตรา ๑๑ ต่อไป

มาตรา ๑๐ การปฏิรูปประเทศในแต่ละด้านให้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

- (๑) ให้คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งคณะกรรมการปฏิรูปตามมาตรา ๘
- (๒) ให้ที่ประชุมร่วมกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการจัดทำร่างแผน การปฏิรูปประเทศให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่แต่งตั้งคณะกรรมการปฏิรูปตาม (๑) แล้วเสนอคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติพิจารณาให้ความเห็นชอบภายในสิบห้าวัน และ
- (๓) ให้เริ่มดำเนินการจัดทำแผนการปฏิรูปประเทศตามกระบวนการและระยะเวลา ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๑

มาตรา ๑๑ การจัดทำร่างแผนการปฏิรูปประเทศ ให้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

- (๑) ให้คณะกรรมการปฏิรูปจัดทำร่างแผนการปฏิรูปประเทศในด้านที่รับผิดชอบ ให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่พ้นกำหนดเวลาตามมาตรา ๑๐ (๒) แล้วเสนอที่ประชุมร่วม พิจารณาให้ความเห็นชอบภายในสามสิบวัน
- (๒) เมื่อที่ประชุมร่วมพิจารณาให้ความเห็นชอบร่างแผนการปฏิรูปประเทศแล้ว ให้เสนอคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติเพื่อพิจารณาความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บท ซึ่งต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับร่าง
- (๓) ให้คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติเสนอร่างแผนการปฏิรูปประเทศที่ผ่านการ พิจารณาแล้วต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบภายในสามสิบวัน และดำเนินการ ตามมาตรา ๖ วรรคสอง ต่อไป

ในการดำเนินการตาม (๑) ให้คณะกรรมการปฏิรูปเชิญหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง กับการปฏิรูปประเทศในด้านนั้น เข้าร่วมชี้แจงหรือแสดงความคิดเห็นเพื่อประกอบการดำเนินการ รวมทั้งจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนโดยวิธีการที่ประชาชนสามารถเข้าถึงและแสดง ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะได้โดยสะดวกและทั่วถึง ทั้งนี้ ต้องมีการแสดงข้อมูลที่เพียงพอแก่การที่ ประชาชนจะเข้าใจและสามารถแสดงความคิดเห็นได้ด้วย

ในกรณีที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งคณะกรรมการปฏิรูปคณะใดภายหลังพ้นกำหนดเวลา ตามมาตรา ๑๐ (๒) การนับเวลาตามที่กำหนดไว้ใน (๑) ให้เริ่มนับตั้งแต่วันที่มีการแต่งตั้งคณะกรรมการ ปฏิรูปคณะนั้น

ระยะเวลาการดำเนินการตามที่กำหนดไว้ในวรรคหนึ่ง คณะรัฐมนตรีโดยข้อเสนอแนะ ของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติจะขยายระยะเวลาดังกล่าวออกไปก็ได้ตามความจำเป็น

มาตรา ๑๒ การปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรมและด้านการศึกษา ตามมาตรา ๘ วรคส. ให้คณะกรรมการตามมาตราดังกล่าวดำเนินการโดยอิสระตามแนวทาง ที่เห็นสมควร และให้ส่งข้อเสนอแนะหรือร่างกฎหมายในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อดำเนินการ ตามมาตรา ๒๕๘ ง. ด้านกระบวนการยุติธรรม (๔) หรือ จ. ด้านการศึกษา ของรัฐธรรมนูญ แล้วแต่กรณี เพื่อให้คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติพิจารณาให้ความเห็นเกี่ยวกับความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และยุทธศาสตร์ด้านต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ ตลอดจนความสอดคล้อง และ บูรณาการกับแผนการปฏิรูปประเทศด้านอื่น ๆ เพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีด้วย และ เมื่อคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบแล้ว ให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องดำเนินการให้เป็นไปตาม ข้อเสนอแนะดังกล่าวโดยพลัน ทั้งนี้ ตามระยะเวลาที่มาตรา ๒๖๐ หรือมาตรา ๒๖๑ ของรัฐธรรมนูญ บัญญัติไว้ แล้วแต่กรณี

มาตรา ๑๓ ในกรณีมีเหตุจำเป็นต้องแก้ไขปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศด้านใด เพราะมีการแก้ไขเพิ่มเติมยุทธศาสตร์ชาติหรือแผนแม่บทหรือเพราะเหตุอื่นใด ให้คณะรัฐมนตรี แจ้งให้คณะกรรมการปฏิรูปด้านนั้นดำเนินการแก้ไขปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศด้านนั้นโดยเร็ว โดยให้นำความในมาตรา ๑๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

การแก้ไขเพิ่มเติมปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศตามวรรคหนึ่ง ต้องไม่ขัดหรือแย้ง กับผลตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๕๘ ของรัฐธรรมนูญ

## หมวด ๒

### คณะกรรมการปฏิรูปประเทศ

มาตรา ๑๔ ภายใต้บังคับมาตรา ๘ วรคส.สามและวรรคสี่ คณะกรรมการปฏิรูปประเทศ แต่ละด้านประกอบด้วยคณะกรรมการคณะหนึ่งหรือหลายคณะที่คณะรัฐมนตรีกำหนด โดยแต่ละคณะ ให้ประกอบด้วย ประธานกรรมการปฏิรูปคนหนึ่ง และกรรมการปฏิรูปจำนวนไม่เกินสิบสี่สิบสามคน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้ซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ หรือมีประสบการณ์ในด้านที่จะดำเนินการ ปฏิรูป โดยคำนึงถึงความหลากหลายของผู้มีประสบการณ์ในภาครัฐ ภาคเอกชน หรือภาคประชาสังคม ที่เกี่ยวข้องประกอบกัน

ให้คณะรัฐมนตรีเสนาบดีแต่งตั้งกรรมการปฏิรูปและเลขานุการคนหนึ่ง ตามข้อเสนอแนะของเลขาธิการ และให้เลขาธิการแต่งตั้งผู้ช่วยเลขานุการได้ตามความเหมาะสม ทรสพ้นจวคตตำแหน่งของทรสทรสปปฏิรูปและเสนาบดีทรสให้เป็นไปตามระเบียบที่เสนาบดีทรสกำหนด กรรมการปฏิรูปต้องมีสัญชาติไทยโดยการเกิดและมีอายุไม่เกินเจ็ดสิบห้าปี

มาตรา ๑๕ กรรมการปฏิรูปมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละห้าปี  
ให้กรรมการปฏิรูปซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไป  
จนกว่ากรรมการปฏิรูปซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่  
กรรมการปฏิรูปซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระ อาจได้รับแต่งตั้งอีกได้

มาตรา ๑๖ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการปฏิรูปพ้นจาก  
ตำแหน่งเมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) ขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๑๔ วรรคสาม
- (๔) ดำเนินการตามมาตรา ๑๑ ไม่แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลา
- (๕) คณะรัฐมนตรีมีมติให้ออก เพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสีย  
หรือหย่อนความสามารถ

มาตรา ๑๗ ให้มีการประชุมร่วมกันของประธานกรรมการปฏิรูปทุกคณะ  
เพื่อพิจารณาแผนการปฏิรูปประเทศแต่ละด้านให้เกิดการบูรณาการและสอดคล้องกับแผนแม่บท  
และดำเนินการอื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ โดยให้กรรมการยุทธศาสตร์ชาติ  
ซึ่งคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติมอบหมายเป็นประธานของที่ประชุมร่วม

ให้เลขาธิการเป็นเลขานุการ และให้เลขาธิการแต่งตั้งผู้ช่วยเลขานุการได้  
ตามความเหมาะสม

ประธานกรรมการปฏิรูปตามวรรคหนึ่งให้รวมถึงประธานคณะกรรมการ  
ตามมาตรา ๘ วรรคสี่

มาตรา ๑๘ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการปฏิรูปประเทศ ให้ที่ประชุมร่วม  
มีหน้าที่และอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดทำร่างแผนการปฏิรูปประเทศ  
โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ

(๒) พิจารณาให้ความเห็นชอบร่างแผนการปฏิรูปประเทศตามมาตรา ๑๑ (๑)

(๓) กำหนดวิธีการการมีส่วนร่วมของประชาชนและหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง  
ในการจัดทำแผนการปฏิรูปประเทศ และการมีส่วนร่วมในการติดตาม การตรวจสอบ และการประเมินผล  
การดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ และมาตรการส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนทุกภาคส่วน  
ดำเนินการให้สอดคล้องกับแผนการปฏิรูปประเทศ

(๔) เสนอความเห็นต่อคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติเพื่อเสนอแนะต่อรัฐสภา  
คณะรัฐมนตรี หรือหน่วยงานของรัฐอื่นที่เกี่ยวข้อง ในเรื่องเกี่ยวกับการดำเนินการตามแผนการปฏิรูป  
ประเทศ

- (๕) กำหนดตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ เพื่อให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศใช้ในการประเมินผล
- (๖) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่น หรือตามที่คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติมอบหมาย

มาตรา ๑๙ ให้คณะกรรมการปฏิรูปมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการ เพื่อช่วยคณะกรรมการปฏิรูปในการดำเนินการตามมาตรา ๑๘ (๓) ตามที่คณะกรรมการปฏิรูปกำหนด

มาตรา ๒๐ การประชุมของที่ประชุมร่วม คณะกรรมการปฏิรูป และคณะอนุกรรมการ *ตามมาตรา ๑๙* ให้เป็นไปตามระเบียบที่ที่ประชุมร่วมกำหนด

มาตรา ๒๑ ให้ประธานของที่ประชุมร่วม ประธานกรรมการปฏิรูป กรรมการปฏิรูป และอนุกรรมการตามมาตรา ๑๙ ได้รับค่าตอบแทน ค่าใช้จ่าย และประโยชน์ตอบแทนอื่นตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

มาตรา ๒๒ ในกรณีที่คณะกรรมการปฏิรูปจำเป็นต้องได้ข้อมูลหรือมีการศึกษา เรื่องใด จะขอให้สำนักงานจ้างบุคคล สถาบันการศึกษา หรือสถาบันที่มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาวิจัย เพื่อดำเนินการศึกษาค้นคว้าและจัดทำรายงานเรื่องดังกล่าวก็ได้

วิธีการจ้าง ค่าตอบแทน และประโยชน์ตอบแทนอื่นของบุคคลหรือสถาบัน ตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามระเบียบที่ที่ประชุมร่วมกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ

มาตรา ๒๓ ให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ทำหน้าที่สำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการปฏิรูป โดยมีหน้าที่และอำนาจดังต่อไปนี้

- (๑) รับผิดชอบงานธุรการของคณะกรรมการปฏิรูปและคณะอนุกรรมการ
- (๒) ศึกษา รวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลและความเห็นเพื่อประโยชน์ในการพิจารณา กำหนดแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ รวมทั้งจัดหาและพัฒนาข้อมูลเพื่อสนับสนุน งานด้านวิชาการให้แก่คณะกรรมการปฏิรูปและคณะอนุกรรมการ
- (๓) ประสานงานกับหน่วยงานของรัฐและประชาชนภาคส่วนต่าง ๆ เกี่ยวกับการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้
- (๔) ดำเนินการให้ประชาชนและหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมตามมาตรา ๑๑ วรรคสอง
- (๕) เผยแพร่แผนการปฏิรูปประเทศ รวมทั้งดำเนินการอื่นใดที่จำเป็นต่อการขับเคลื่อน แผนการปฏิรูปประเทศ

(๖) รับผิดชอบในการดำเนินการให้มีการประเมินผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศและการจัดทำรายงานตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๗ และมาตรา ๒๘ วรรคสอง

(๗) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ หรือตามที่คณะกรรมการปฏิรูปหรือที่ประชุมร่วมมอบหมาย

ในการดำเนินการตาม (๖) ให้นำความในมาตรา ๒๒ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

#### หมวด ๓

#### การติดตาม การตรวจสอบ และการประเมินผล

มาตรา ๒๔ ให้คณะรัฐมนตรีวางระเบียบเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการการติดตาม การตรวจสอบ และการประเมินผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ

ข้อเสนอแนะในการวางระเบียบตามวรรคหนึ่งในส่วนที่เกี่ยวกับการดำเนินงานขององค์กรในฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายตุลาการ องค์กรอิสระ หรือองค์กรอัยการ ให้คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติประสานและปรึกษากับหัวหน้าหน่วยงานของรัฐขององค์กรดังกล่าวด้วย

มาตรา ๒๕ เพื่อประโยชน์ในการติดตามผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ ให้หน่วยงานของรัฐรายงานผลการดำเนินการดังกล่าวต่อสำนักงานภายในเวลาและตามรายการที่สำนักงานกำหนด

ให้สำนักงานจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินการประจำปีเสนอต่อที่ประชุมร่วมเพื่อให้ความเห็นชอบ และเมื่อได้รับความเห็นชอบแล้ว ให้สำนักงานเสนอรายงานต่อคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ คณะรัฐมนตรี หัวหน้าหน่วยงานของรัฐตามมาตรา ๒๔ วรรคสอง และรัฐสภาทราบภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับรายงานจากหน่วยงานตามวรรคหนึ่ง

รายงานตามวรรคสองอย่างน้อยต้องระบุความก้าวหน้าของการปฏิรูปประเทศ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะการแก้ไขปัญหา

มาตรา ๒๖ ในกรณีที่ความปรากฏต่อคณะกรรมการปฏิรูปคณะใดว่าการดำเนินการใดของหน่วยงานของรัฐไม่สอดคล้องกับแผนการปฏิรูปประเทศ ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐในฝ่ายบริหาร ให้คณะกรรมการปฏิรูปคณะนั้นประสานงานหรือปรึกษาหารือกับหน่วยงานของรัฐดังกล่าวหรือรัฐมนตรีเจ้าสังกัดหรือที่กำกับดูแลเพื่อแก้ไขปรับปรุงความไม่สอดคล้องนั้น ในกรณีที่ไม่อาจหาข้อยุติร่วมกันได้ ให้คณะกรรมการปฏิรูป



แจ้งเป็นหนังสือต่อคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติเพื่อพิจารณา และเมื่อคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ  
มีมติประการใดแล้ว ให้หน่วยงานของรัฐปฏิบัติให้เป็นไปตามนั้น

(๒) ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐตามมาตรา ๒๔ วรรคสอง ให้คณะกรรมการปฏิรูป  
คณะนั้นประสานงานหรือปรึกษาหารือกับหัวหน้าหน่วยงานของรัฐตามมาตรา ๒๔ วรรคสอง  
เพื่อแก้ไขปรับปรุงความไม่สอดคล้องนั้น และให้ดำเนินการตามที่ตกลงร่วมกัน แล้วรายงาน  
ให้คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติทราบ

มาตรา ๒๗ ในกรณีที่มีปัญหาอุปสรรคไม่อาจดำเนินการตามแผนการปฏิรูป  
ประเทศได้และเป็นเรื่องเร่งด่วน หรือในกรณีมีเหตุอันใดเป็นการเร่งด่วนเฉพาะเรื่อง ให้สำนักงาน  
โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการปฏิรูปที่เกี่ยวข้อง รายงานปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ  
การแก้ไขปัญหาให้คณะรัฐมนตรี คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ หัวหน้าหน่วยงานของรัฐตามมาตรา ๒๔  
วรรคสอง หรือรัฐสภาทราบโดยด่วน เพื่อพิจารณาดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจต่อไป

มาตรา ๒๘ ให้สำนักงานเผยแพร่รายงานที่ได้รับจากหน่วยงานของรัฐและรายงาน  
สรุปผลการดำเนินการประจำปีตามมาตรา ๒๕ และรายงานเป็นการเฉพาะเรื่องตามมาตรา ๒๗  
ให้ประชาชนทราบทางระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสำนักงาน

เพื่อประโยชน์ในการมีส่วนร่วมของประชาชน ให้สำนักงานจัดให้มีวิธีการที่ประชาชน  
ซึ่งพบหรือเห็นว่าหน่วยงานของรัฐหน่วยใดไม่ปฏิบัติให้เป็นไปตามแผนการปฏิรูปประเทศ สามารถ  
แจ้งเหตุดังกล่าวให้สำนักงานทราบได้โดยสะดวกและรวดเร็ว

#### บทเฉพาะกาล

มาตรา ๒๙ ในวาระเริ่มแรก ให้คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งคณะกรรมการปฏิรูปตาม  
มาตรา ๘ ให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ในระหว่างการจัดทำร่างแผนการปฏิรูปประเทศตามมาตรา ๑๑ ในวาระเริ่มแรก  
หากคณะรัฐมนตรีเห็นสมควรเพื่อประโยชน์ในการเร่งรัดให้การดำเนินการดังกล่าวบรรลุวัตถุประสงค์  
และแล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด คณะรัฐมนตรีอาจมีมติให้กรรมการปฏิรูปผู้ใดพ้นจาก  
ตำแหน่งได้ โดยมีให้นำมาตรา ๑๖ (๕) มาใช้บังคับ

มาตรา ๓๐ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ของที่ประชุมร่วมตามมาตรา ๑๐ (๒)  
ในกรณีที่มีการแต่งตั้งคณะกรรมการปฏิรูปตามมาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง แล้ว แต่ยังไม่มีการ  
ยุทธศาสตร์ชาติตามกฎหมายว่าด้วยการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ ให้ที่ประชุมร่วมตามมาตรา ๑๗

ประกอบด้วยประธานกรรมการปฏิรูปทุกคณะตามมาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง โดยให้ประธานกรรมการปฏิรูปเลือกกันเองให้ประธานกรรมการปฏิรูปคนหนึ่งทำหน้าที่ประธานในที่ประชุม

มาตรา ๓๑ เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปตามกำหนดเวลาที่บัญญัติไว้ในหมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศ ของรัฐธรรมนูญ การกำหนดระยะเวลาดำเนินการปฏิรูปประเทศในแต่ละด้าน ตามมาตรา ๗ ต้องกำหนดให้เริ่มดำเนินการภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ประกาศใช้รัฐธรรมนูญ รวมทั้งต้องกำหนดผลสัมฤทธิ์ที่คาดหวังว่าจะบรรลุภายในระยะเวลาห้าปีด้วย ทั้งนี้ เว้นแต่รัฐธรรมนูญ จะกำหนดระยะเวลาไว้เป็นอย่างอื่น

ในวาระเริ่มแรก การขยายระยะเวลาการดำเนินการจัดทำร่างแผนการปฏิรูปประเทศตามมาตรา ๑๑ วรรคสาม ให้คำนึงถึงระยะเวลาตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๓๒ ให้นำรายงานผลการศึกษาและข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปประเทศของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ สภาปฏิรูปแห่งชาติ สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คณะกรรมการบริหารราชการแผ่นดินตามกรอบการปฏิรูปประเทศ ยุทธศาสตร์ชาติ และการสร้างความสามัคคีปรองดอง กระทรวงกลาโหม และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ที่ได้จัดทำขึ้นก่อนวันที่สภพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ มาใช้ประกอบการพิจารณาจัดทำร่างแผนการปฏิรูปประเทศด้วย และให้ถือว่าการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการปฏิรูปประเทศที่องค์กรหรือหน่วยงานของรัฐดังกล่าวได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานของรัฐและประชาชน เป็นส่วนหนึ่งของการรับฟังความคิดเห็นในการจัดทำร่างแผนการปฏิรูปประเทศตามมาตรา ๑๑ วรรคสอง

มาตรา ๓๓ ในระหว่างระยะเวลาที่คณะรัฐมนตรีต้องแจ้งความคืบหน้าในการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศต่อรัฐสภาเพื่อทราบทุกสามเดือนตามมาตรา ๒๗๐ ของรัฐธรรมนูญ ให้เป็นหน้าที่ของสำนักงานในการจัดทำรายงานดังกล่าวเสนอต่อคณะรัฐมนตรี ไม่ช้ากว่าสิบวันก่อนครบกำหนดสามเดือนดังกล่าว

.....

.....

**สรุปผลการดำเนินงาน**  
**การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. ....**  
ของ  
**คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติแผนและขั้นตอน**  
**การดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. ....**  
**สภานิติบัญญัติแห่งชาติ**

คณะกรรมการวิสามัญได้มีการประชุมเพื่อพิจารณา จำนวน ๑๐ ครั้ง ดังนี้

**ครั้งที่ ๑** วันศุกร์ที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๖๐

**ครั้งที่ ๒** วันจันทร์ที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๖๐

**ครั้งที่ ๓** วันศุกร์ที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๖๐

**ครั้งที่ ๔** วันจันทร์ที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๐

**ครั้งที่ ๕** วันศุกร์ที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๐

**ครั้งที่ ๖** วันจันทร์ที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๖๐

**ครั้งที่ ๗** วันจันทร์ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๐

**ครั้งที่ ๘** วันศุกร์ที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๖๐

**ครั้งที่ ๙** วันจันทร์ ๕ มิถุนายน ๒๕๖๐

**ครั้งที่ ๑๐** วันจันทร์ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๖๐

\*\*\*\*\*

**คณะผู้รับผิดชอบ**

ในการจัดทำรายงานของคณะกรรมการวิสามัญ

พิจารณาร่างพระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. ....

นายสุรรัตน์ หวังต่อลาภ

รองเลขาธิการวุฒิสภา

รักษาราชการแทนผู้อำนวยการสำนักกรรมการ ๒

ฝ่ายเลขานุการ

นายดิเรก จันท์อินทร์

ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการวิสามัญ

นายจำเป็น ชุ่มมะโน

นิติกรชำนาญการ

นายสุรียา อุ่นคำ

นิติกรชำนาญการ

นายธีรยุทธ ตั้งบุญเกษม

นิติกรชำนาญการ

นายสถาพร นพรัตน์

นิติกรชำนาญการ

นางณัฐนิชา แทนทอง

วิทยากรชำนาญการ

นางสาวนภัสสรดา เนตรสว่าง

วิทยากรชำนาญการ

นางสาวฉัตรพร ยุกตะเสวี

วิทยากรชำนาญการ

นางสุธาทิพย์ กล้าณรงค์

เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน

นางสาวคัตลียา ชมชื่น

เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน

ฝ่ายเอกสารอ้างอิง

นางปิยมาภรณ์ ทองปุย

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิงฯ

นายสุพัฒน์ โพธิ์เงิน

นิติกรชำนาญการ

นายนวรรตพล นิติวชิรภานนท์

นิติกรปฏิบัติการ

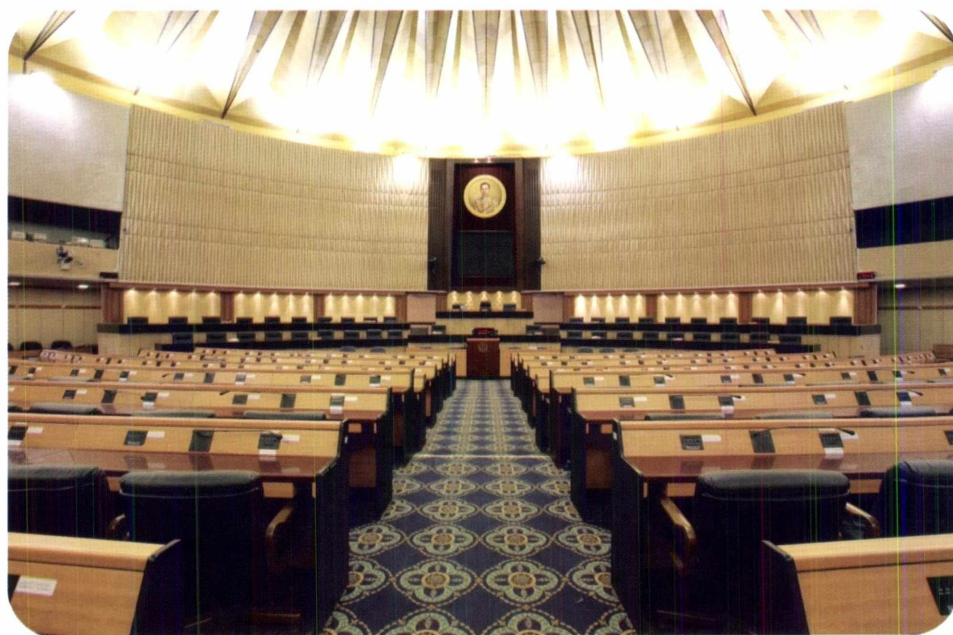
นางสาวมาณริกา จันทาโก

วิทยากรชำนาญการ

นางสาวณัฐรดา นาโควงค์

เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน

สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ สำนักกรรมการ ๒ โทรศัพท์ ๐ ๒๘๓๑ ๙๑๙๖ - ๗ โทรสาร ๐ ๒๘๓๑ ๙๑๙๗



**ออกแบบและพิมพ์ที่**  
**สำนักงานพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา**  
**๐ ๒๒๔๔ ๑๕๖๓, ๐ ๒๘๓๑ ๙๔๗๒, ๐ ๒๘๓๑ ๙๔๗๕**